

Høringssammenstilling for Svanemærket Legetøj

Generation 3 – den 18. juni 2021

Svanmærket Legetøj - Høringssammenstilling

095/3.0 18. juni 2021

1	Sammendrag	3
2	Om høringen.....	4
3	Sammenstilling af indkomne svar.....	5
4	Kommentarer til kriterierne i detaljer.....	5
4.1	Generelle kommentarer.....	6
4.2	Produktgruppeafgrænsning	
	.....	2
	4	
4.2.1	Hvad kan svanemærkes?.....	24
4.2.2	Hvad kræves der for at blive svanemærket?.....	27
4.3	Kommentarer till de individuelle krav.....	27
4.3.1	Krav kapitel 3 Beskrivelse af legetøjsprodukt.....	27
4.3.2	Krav kapitel 4 Generelle krav – gælder alt legetøj.....	27
4.3.3	Krav kapitel 5 Plast, skum, silikone og gummi.....	30
4.3.4	Krav kapitel 6 Tekstil, skind og læder.....	42
4.3.5	Krav kapitel 7 Fyldmaterialer.....	47
4.3.6	Krav kapitel 8 Metal.....	48
4.3.7	Krav kapitel 9 Papir, pap og karton.....	49
4.3.8	Krav kapitel 10 Massivt træ og bambus.....	50
4.3.9	Krav kapitel 11 Træbaserede plader.....	51
4.3.10	Krav kapitel 12 Reservedele.....	52
4.3.11	Krav kapitel 13 Emballage, lagring og transport.....	55
4.3.12	Krav kapitel 14 Sociale og etiske krav.....	61
4.3.13	Krav kapitel 15 Kvalitets- og myndighedskrav.....	61

Adresser

Nordisk Ministerråd besluttede i 1989 at indføre en frivillig officiel miljømærkning, Svanemærket. Nedenstående organisationer/virksomheder har ansvaret for det officielle miljømærke Svanemærket, tildelt af det respektive lands regering. For yderligere oplysninger se hjemmesiderne:

Danmark

Miljømærkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Göteborg Plads 1, DK-2150 Nordhavn
Fischersgade 56, DK-9670 Løgstør
Tel: +45 72 300 450
info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Island

Norræn Umhverfismerking
á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavík
Tel: +354 591 20 00
ust@ust.is
www.svanurinn.is

Dette dokument må kun kopieres i sin helhed og uden nogen form for ændring. Citater fra dokumentet kan benyttes, hvis kilden, Nordisk Miljømærkning, angives.

Finland

Miljömärkning Finland
Urho Kekkosen katu 4-6 E
FI-00100 Helsingfors
Tel: +358 9 61 22 50 00
joutsen@ecolabel.fi
www.ecolabel.fi

Norge

Miljømerking Norge
Henrik Ibsens gate 20
NO-0255 Oslo
Tel: +47 24 14 46 00
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Sverige

Miljömärkning Sverige
Box 38114
SE-100 64 Stockholm
Tel: +46 8 55 55 24 00
info@svanen.se
www.svanen.se

1 Sammen drag

Høringen på kriterierne for svanemærket legetøj blev gennemført i alle de nordiske lande i perioden den 25. juni til den 10. september 2020. Der kom i alt 16 høringssvar, primært indenfor nedenstående områder:

Generelt/overordnet:

Flere kommenterer vægtning af krav til sundhed i forhold til miljøkrav, hvor flere mener, at miljøkrav (fx cirkulær økonomi og klimabelastning) ikke er så tydelige i kriterierne som sundhedskrav.

Opfølgning efter høring

Kriterierne har fokus på cirkulær økonomi og miljøkrav bl.a. ved at sætte krav til:

- Strengt krav til kemikalier anvendt i legetøjet, således at der er bedre muligheder for at recirkulere materialerne efter endt brug og derved fremme cirkulær økonomi.
- Forbud mod plasttyper og plastkompositter som forstyrrer plastrecirkulering.
- Krav om andel recirkuleret metal eller metal produceret med lavere klimaaftryk.
- Strengt krav til emballagen, hvor der bl.a. er krav til emballagemængden, recirkuleret materialer og at materialerne kan recirkuleres.
- Krav til reservedele eller reparation af visse legetøjstyper, således at levetiden forlænges og klimabelastningen nedsættes.
- Krav om at bomuld er økologisk
- Krav om at træarter og en vis andel af træ skal være certificeret
- Krav til udledning fra anlæg som laver metalbelægning mm.

Polymertyper og plastkompositter – Forbud (krav O11):

Flere kommentarer om forbud mod polykarbonatplast og plastkompositter.

Opfølgning efter høring:

Forbud mod polykarbonatplast er blevet fjernet, og krav om test for bisphenol A samt erklæring om, at andre bisphenoler ikke er anvendt, er indsat.

Forbud mod plastkompositter bevares, men der er indsat en mere præcis definition.

Recirkuleret plast – Anvendelse og kilder (krav O16):

Plast godkendt til fødevarekontakt: Kommentar om at det ikke nødvendigvis er sikkert at tillade fødevarekontaktmaterialer til legetøj.

Kemisk recirkulering af plast: Flere fremhævede, at kemisk recirkulering af plast bør tillades og præciseres.

Opfølgning efter høring:

Plast godkendt til fødevarekontakt, som kilde til recirkuleret plast, er blevet fjernet. Specifikke krav om kemisk recirkulering er ikke blevet indsat i kriterierne.

Restmonomer i plast (krav O20):

Flere kommentarer om at sætte krav til specifikke monomere i stedet for monomere med uønskede klassificeringer.

Opfølgning efter høring:

Kravet er blevet ændret således, at der sættes krav til specifikke monomere.

PAH i plast Polycykliske aromatiske kulbrinter (PAH'er) i plast, skum, silikone og gummi (krav O22):

Flere kommenterede, at der i kravtekst stod, at krav omhandlede 24 PAG'er, men at der kun var 22 listet i tabellen i kravet.

Flere forslag også, at kravet i stedet for skal være på linje med den tyske mærkningsordning GS mark (Geprüfte Sicherheit).

Opfølgning efter høring:

Kravet er blevet ændret således, at der sættes krav på linje med den tyske mærkningsordning GS mark.

Råvarer til biobaserede polymerer (krav O28):

Der er kommenteret på baggrunden for accept af certificeringsordninger, og hvorledes disse skal dokumenteres.

Opfølgning efter høring:

Kravet er blevet ændret således, at det i bilag er specificeret, hvilke krav der er til certificeringer. Der er dog forsat forbud imod palmeolie og soja.

Reservedele (krav O80):

Opfølgning efter høring:

Kravet er blevet mere præcist bl.a. i forhold til hvilke reservedele, der skal tilbydes, samt at reparation i nogle tilfælde tillades som alternativ.

Emballage – Volumen i forhold til legetøj (krav O81):

Opfølgning efter høring:

Kravet er blevet ændret, så man ikke skal beregne volumen, men bl.a. skal leve op til krav om afstand fra legetøj til yderkant af legetøj.

Emballage - Genanvendelighed og recirkuleret materiale (krav O83):

Opfølgning efter høring:

Kravet er blevet opdateret med mindre ændringer.

2 Om høringen

Høringen på kriterierne for svanemærket legetøj blev gennemført i alle de nordiske lande i perioden den 25. juni til den 10. september 2020. Der kom i alt 16 høringssvar.

I denne sammenstilling er alle kommentarer indsamlet og besvaret af Nordisk Miljømærkning. Formålet er, udover at samle alle kommentarerne, at vise hvordan eksterne synspunkter har påvirket kravene. Nordisk Miljømærkning er taknemlig for alle svar, som hjælper os i vores udvikling, og hjælper os til at arbejde ifølge standarden ISO 14024.

De vigtigste ændringer, der blev foreslået i revisionen, er følgende:

- Øget kontrol af overholdelse af EU's Legetøjsdirektiv og test ifølge sikkerhedskrav i EN 71-standardserien
- Opdaterede og nye krav til kemikalier
- Krav til recirkulerede og genbrugte materialer
- Skærpet krav til plastmaterialer, fx bioplast
- Nyt krav om reservedele og reparation til visse typer af legetøj
- Nye krav til emballage
- Nyt krav om kontrol af leverandører

3 Sammenstilling af indkomne svar

Totalt kom der i alt 16 hørings svar. Fordelingen af svar kan ses i nedenstående tabeller.

Tabel 1: Sammenstilling af svar

Land	A. Kun kommentarer	B. Støtter forslaget	C. Støtter forslaget med kommentarer	D. Afstår fra at svare	E. Forkaster forslaget med motivering	Total
Danmark	6	0	2	1	0	9
Sverige	2	0	2	1	1	6
Finland	0	0	0	0	0	0
Norge	1	0	0	0	0	1
Island	0	0	0	0	0	0
Totalt	9	0	4	2	1	16

Tabel 2: Danske hørings svar

Høringsinstans	A. Kun kommentarer	B. Støtter forslaget	C. Støtter forslaget med kommentarer	D. Afstår fra at svare	E. Forkaster forslaget med motivering
BASF			x		
Dansk Erhverv og LEG	x				
Dantoy	x				
Forbrugerombudsmanden				x	
Forbrugerrådet Tænk			x		
LEGO	x				
Lekolar	x				
Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)	x				
Plastindustrien	x				
Σ Danske svar:	6	0	2	1	0

Tabel 3: Svenske hørings svar

Høringsinstans	A. Kun kommentarer	B. Støtter forslaget.	C. Støtter forslaget med kommentarer	D. Afstår fra at svare	E. Forkaster forslaget med motivering
Folkhälsomyndigheten				x	
Kommerskollegium					x
Upphandlingsmyndigheten			x		
Konsumentverket	x				
Naturvårdsverket	x				
Kemikalieinspektionen			x		
Σ Svenske svar:	2	0	2	1	1

Tabel 4: Norske hørings svar

Høringsinstans	A. Kun kommentarer	B. Støtter forslaget	C. Støtter forslaget med kommentarer	D. Afstår fra at svare	E. Forkaster forslaget med motivering
Etisk handel Norge	x				
Σ Norske svar:	1	0	0	0	0

4 Kommentarer til kriterierne i detaljer

De enskilda kommentarerna från remissinstanser samlas och grupperas i detta avsnitt och följer siffrorna på kraven remissutkastet till kriterier. En del av remissinstanser har kommenterat flera områden i remissutkastet och kommentarer är sedan indelade efter tema. Nordisk Miljömärkning har givit svar på remisskommentarerna och det har gjorts gemensamt om flera intressenter har kommenterat på samma tema.

Der kom flest kommentarer til følgende krav/emner:

- Oplevet stort fokus på sundhedskrav og mindre på miljøkrav
- O11 Kompositplast og polykarbonat
- O16 Recirkuleret plast
- O20 Restmonomer i plast
- O22 PAH i plast mm.
- O28 Biobaseret plast
- O80 Reservedele
- Emballagekrav, især O81 Emballagevolumen

4.1 Generelle kommentarer

Dansk Erhverv og LEG

Brancheforeningen LEG (der repræsenterer seriøse danske legetøjsvirksomheder på tværs af størrelse og placering i leverandørkæden) og Dansk Erhverv fremsender hermed sine samlede kommentarer til Svanens forslag for nye kriterier for svanemærkning af legetøj.

Indledningsvist vil vi gerne udtrykke vores generelle støtte og anerkendelse til Svanemærkningen som mærkningsordning. Det er en vigtig mulighed for virksomheder, der ønsker at investere i en grøn omstilling af deres produkter og samtidig gennem en troværdig mærkningsordning at få mulighed for at brande deres indsats overfor forbrugere og andre indkøbere.

En investering i en svanemærkning af legetøjsprodukter er omkostningstung, og det er i den forbindelse afgørende for virksomhedernes mulighed for at vælge mærkningsordningen til og foretage de nødvendige investeringer i omstilling, at ordningen forbliver troværdig og gennemsigtig, således at man ikke risikerer, hverken at kriterierne kan udfordres i forhold til deres formål, eller at kriterierne hurtigt skal laves om igen med risiko for yderligere store investeringsomkostninger for virksomhederne.

På den baggrund er det også afgørende, at Svanen ved udarbejdelse af nye kriterier eller ændring af eksisterende kriterier sørger for, at kriterierne forbliver troværdige og velbegrundede, tager stilling til ny forskning og i den forbindelse sørger for, at det ikke alene er muligt for eksisterende licenshavere at opnå fortsat certificering gennem rimelige tilpasninger, men at nye interesserede virksomheder også har en realistisk mulighed for at opnå licens set ud fra den virkelighed, der er på tidspunktet for udarbejdelsen af de nye kriterier.

Samtidig er det også væsentligt for os at nævne, at legetøjsdirektivet og evt. tilhørende danske særregler for legetøj har til formål at stille krav til legetøj, der bevirker, at legetøjet er sikkert at lege med. Det er derfor vores opfattelse, at Svanen bør afholde sig fra at stille krav i forbindelse med kriterierne, der er direkte orienteret mod sikkerheden af legetøjet, da dette håndteres i legetøjsdirektivet. Svanen bør således holde sig til at stille krav, der har en miljømæssig begrundelse.

Herefter vil vi henvise til, at LEGO har fremsendt en række betydningsfulde tekniske spørgsmål til kriterieforslaget. Vi finder det vigtigt, at disse punkter behandles og besvares i baggrundsdokumentet til kriterieforslaget, før processen fortsætter.

I tillæg hertil finder vi også behov for, at Svanens kriterier, der udpeger og udelukker de certificeringsordninger, der kan bruges til at opfylde Svanens krav, forklares og beskrives yderligere, før processen fortsætter.

Baggrundsdokumentet fremstår derfor på nuværende tidspunkt ikke efter vores opfattelse som det objektive forklaringsgrundlag, der legitimerer kriterieforslaget. Det anbefales således, at Svanen udbygger baggrundsdokumentet, så det fremstår endnu mere objektivt og troværdigt. Dette høringssvar skal opfattes som en hjælp til dette.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Nordisk Miljømærkning er et miljømærke med generel fokus på både klima, cirkulær økonomi, kemikalier og biodiversitet. Kriterierne er lavet med baggrund i både miljø- og sundhedskrav, som er relevante for produktgruppen legetøj. Sundhed vægter også generelt i kriterierne, hvor princippet er, at jo tættere kontakt brugeren har med produktet, jo højere vægter sundhedskrav. Legetøj er typisk i tæt kontakt med barnet, og derfor vægter sundhedskrav højt i disse kriterier. Det samme gælder fx for svanemærkning af personlige plejeprodukter og svanemærkning af tøj. Samtidig er skrappe kemikaliekrav til både miljø og sundhedsskadelige stoffer også med til at fremme cirkulær økonomi, da der sikre materialer, som vi trygt kan sende videre i nye kredsløb efter endt brug. Så sundhed og miljø hænger sammen. Svanemærket går videre end lovgivningen, og har sat relevante sundhedskrav på baggrund af undersøgelser og test af legetøj fra myndigheder og forbrugerorganisationer, Nordisk Miljømærknings retningslinjer for stoffer og klassifikationer, Legetøjsdirektivets tillæg C mm.

Nordisk Miljømærknings retningslinje for krav og niveauer i kriterierne er, at det skal være muligt for ca. de bedste 30 % af virksomheder i branchen inden for kriterierne at kunne opnå svanemærkning af deres produkter, efter at de har lavet større eller mindre tilpasninger i deres produktion for at leve op til kravene. Det er hermed ikke kun muligt for eksisterende licenshavere at opnå licens, og dette vil heller ikke på nogen måde være i Nordisk Miljømærknings interesse, da vi ønsker at opnå størst mulig miljøeffekt ved at en anselig mængde produkter mærkes. Dette er baggrund for, at retningslinjen er sat til 30 %.

Vedr. LEGO's kommentarer, se venligst kommentarer under de relevante afsnit nedenfor.

At baggrundsdokumentet bør fremstå endnu mere objektivt og troværdigt, se venligst under de afsnit, hvor I har specifikke kommentarer.

Dantoy

Indledningsvis vil Dantoy gerne kvittere for muligheden for at kommentere på udkast til høringsforslaget på svanemærket legetøj.

Dantoy er helt klart af den opfattelse, at svanemærkning af legetøj er med til at sikre et mere sikkert produkt til børn, samtidig med en mere miljøvenlig fremstilling af råvarer der anvendes og sikrer et cirkulært kredsløb.

På den baggrund har Dantoy blandt andet taget initiativer til at søge efter nye råvaretyper, der f.eks. er mindre CO2 belastende, men fortsat kan indgå i en bæredygtig livscyklus.

Derfor er Dantoy glade for, at man vil inddrage disse typer af råvarer i de nye krav til svanemærkning af legetøj.

Dantoy har fokus på at vi leverer holdbare kvalitetsprodukter, og vi forventer at 100 % af vores katalog vare er svanegodkendt i 2021.

Dantoy har på baggrund af deres mange årlige miljø interesser været den 1. der fik svanemærket legetøj og her godt 10 år efter er vi fortsat den eneste fabrikant af plastlegetøj der er svanemærket, og vi håber på at vi fortsat kan være det i fremtiden, også ved anvendelse af nye bæredygtige materialer.

Vi har noteret os, at høringsforslaget på nogle punkter medtager viden fra blandt andet Plastindustriens brancheforening hvilket er med til at sikre et højt vidensniveau blandt andet inden for emballageområdet samt har medtaget viden fra private virksomheder der arbejder med plast.

Vi er dog kritiske i forhold til enkelte af de nye krav, der er medtaget i generation tre kriterierne for svanemærket legetøj. Vores kritik går generelt på, at de ikke er baseret på tilstrækkelig viden og at de, i visse tilfælde, ikke fremmer det overordnede mål om at fremme miljø og bæredygtighed i produktionen af legetøj.

De enkelte krav og vores kommentarer hertil gennemgås enkeltvis nedenfor.

...

Afslutningsvis kan vi oplyse at Dantoy bakker om en fortsat svanemærkning af legetøj. Med Svanemærket viser Dantoy at vores legetøj er et miljøvenligt, bæredygtigt og cirkulært produkt som vi leverer ud til kunderne. Men det skal også være relevante krav der giver god mening i forhold til råmaterialer, emballage, effektivitet og miljø, der skal leves op til på svanemærket legetøj. Vi deler gerne vores mangeårige erfaringer med jer, samt uddyber gerne emnerne så fremt dette måtte blive relevant.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Se venligst kommentarer nedenfor under de relevante afsnit, som I har kommenteret.

Forbrugerombudsmanden

Tak for jeres henvendelse af 25. juni 2020 vedrørende jeres høringsforslag til kriterier for svanemærkning af legetøj.

Vi følger med interesse, hvilke høringsforslag I sender ud.

Forbrugerombudsmanden har desværre ikke ressourcer til at foretage en gennemgang af høringsforslaget. I er imidlertid velkomne til at rette henvendelse til Forbrugerombudsmanden, hvis I ønsker en drøftelse af specifikke spørgsmål.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Forbrugerrådet Tænk

Forbrugerrådet Tænk bakker op om de reviderede kriterier for svanemærkning af legetøj og bakker op om de større ændringer:

- Øget kontrol af test fra Legetøjsdirektivet
- Opdaterede og nye krav til kemikalier
- Krav til recirkulerede og genbrugte materialer
- Skærpet krav til plastmaterialer, fx bioplast
- Nyt krav om reservedele til visse typer af legetøj
- Nye krav til emballage
- Nyt krav om kontrol af leverandører

Generelt kunne det tilføjes at stoffer optaget på den nyligt lancerede liste over hormonforstyrrende stoffer (også de mistænkte) fra Miljøstyrelsen og fire andre lande ligeledes er forbudt at anvende. <https://edlists.org/>

Forbrugerrådet Tænk bakker ligeledes op om:

- Formaldehyd i lim (krav O9)
- Plast/gummi – Restmonomer i polymeren (krav O20)
- Plast/gummi – Polycykliske aromatiske kulbrinter (PAH'er) (krav O22). *Dette er et væsentlig og relevant nyt kriterie.*
- Skum – Emission af formamid (krav O24)
- Plast – Råvarer til biobaserede polymere (krav O28):

Spørgsmål: hvorfor tillade primære råvarer – forslag: kun sekundære råvarer/restprodukter tillades.

- Tekstil – Syntetiske fibre, fossil oprindelse (krav O42)
- Tekstil - Syntetiske fibre, biobaseret oprindelse (krav O43):

Spørgsmål: hvorfor tillade primære råvarer – forslag: kun sekundære råvarer/restprodukter tillades.

- Fyld – Andre fornybare råvare, mikrobiel renhed (krav O49)
- Metal – Metalbelægning (krav O56 og O57)
- Papir/pap – Trykning og overfladebehandling (krav O60, O61 og O62)
- Reservedele (krav O80)
- Emballage (krav O81, O83 og O84)
- Kontrol af leverandører (krav O88)

...

Spørgsmål:

1. *Hvordan sikres det, at legetøj med Svanen ikke udleder problematiske stoffer, som i tilfældet med squishies for et par år siden?*
2. *I hvor høj grad er klimabelastningen ved produktion og bortskaffelse inddraget? Er der en klimagevinst ved at vælge svanemærket legetøj?*

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Hormonforstyrrende stoffer: Kravet om hormonforstyrrende stoffer i forbudslisten er blevet opdateret til at inkludere alle stoffer på Liste I, II och III fra Endocrine Disruptor lists (<https://edlists.org/>).

Sundhedsskadelige stoffer: Tillæg C i EU's Legetøjsdirektiv er om sundhedsskadelige stoffer i legetøj til børn under 3 år eller beregnet til at putte i munden. Svanemærkets krav går længere end i EU's Legetøjsdirektiv, bl.a. da krav til stoffer i tillæg C i de fleste tilfælde gælder for alle typer af legetøj. Kriterierne inkluderer desuden bl.a. også forbud mod CMR-stoffer, tungmetaller, nanopartikler og bisphenol A, F og S. Samtidig sikres det ved en svanemærkning, at der udføres en 3. partskontrol af de relevante kemikalietests.

I denne kriteriegeneration er kravene til kemikalier blevet skærpet ved at sætte specifikke krav til de kemikalier, som et bestemt materiale indeholder eller overfladebehandles med. Disse nye krav er fx begrænsning af migrering af restmonomer fra forskellige plasttyper, mængden af cykliske siloxaner (D4, D5 og D6) i silikone samt mængden af PAH'er i plast, skum, silikone og gummi. Desuden vedrørende udleder problematiske stoffer, som i tilfældet med squishies: Det er undersøgt, hvilke stoffer der oftest findes i test udført af bl.a. Miljøstyrelsen og forbrugerrådet Tænk. Bl.a på baggrund af dette er der forbud mod ftalater, duftstoffer/parfume, krav om test af emission af formamid mm.

Om råvarer til biobaseret polymerer/fibre, så ville det mest ideelle være, kun at tillade restprodukter som råvare. Desværre er der i dag meget begrænsede muligheder for at skaffe biobaseret polymere/fibre, som er baseret på restprodukter. Derfor tillades også andre råvarer, men hvor der er sat krav for bæredygtighed i forhold til dyrkning og arealanvendelse hvormed rydning af regnskov undgås. På denne måde er biobaseret polymere/fibre et reelt alternativ til fossile polymere/fibre.

Vedrørende klimagevinst: Der er en klimagevinst ved at vælge svanemærket legetøj, bl.a. er der:

- *Strengt krav til kemikalier anvendt i legetøjet, således at der er bedre muligheder for at recirkulere materialerne efter endt brug og derved fremme cirkulær økonomi.*
- *Forbud mod plasttyper og plastkompositter som forstyrrer plastrecirkulering.*
- *Krav om andel recirkuleret metal eller metal produceret med lavere klimaaftryk.*
- *Strengt krav til emballagen, hvor der bl.a. er krav til emballagemængden, recirkuleret materialer og at materialerne kan recirkuleres.*
- *Krav til reservedele eller reparation af visse legetøjstyper, således at levetiden forlænges og klimabelastningen nedsættes.*

Ud over klimagevinst findes der øvrige miljøkrav som fx forbud mod antibakterielle stoffer, nanomaterialer, halogenerede organiske forbindelser og kemiske produkter klassificeret som miljøfarlige. Krav om at bomuld er økologisk, træarter og en vis andel af træ skal være certificeret, krav til udledning fra anlæg som laver metalbelægning mm.

LEGO

We appreciate the possibility to submit comments on the criteria proposal. We would like to emphasize that we of course fully support that children must not be exposed to harmful chemicals from toys.

We have strived to carefully read and understand the criteria, but we cannot exclude that we have misunderstood parts of them and apologize if that has resulted in some of the below comments being unfair/incorrect:

General

It is a difficult task to present such a comprehensive set of requirements (95 obligatory requirements to be precise) in a format that allows the reader to get an overview. We note that in many cases the requirements for one category are a repetition of requirements that apply for several other categories, and perhaps this could have been structured in another manner with references to a general section of requirements.

The terminology does not seem to be adapted to the manufacture of toys. The distinctions and the logic behind the terms “Ingoing substance”, “Chemical product”, “Raw materials” and “Surface treatment” are difficult to relate to.

Some criteria are important from an environmental point of view, but the overall impression is that the Ecolabelling criteria to a large extent focus on “adding” to existing legislative requirements for *toy safety*. The criteria cannot be said to promote the use of mechanically recycled materials and chemically recycled materials do not seem to have been considered. It is mentioned that Nordic Swan Ecolabelled toys support a circular economy, but the expected lifetime of the toys is not a parameter that is valued. Recyclability is mentioned, but only in the context that manufacturers must guarantee that a surface treatment does not negatively affect recyclability (not further defined). Reusability does not seem to be addressed. In summary, the Ecolabel seems to almost exclusively deal with chemicals and very little with the environmental impacts of the toy.

It is not entirely clear to us which requirements are intended to ensure that certain substances have not been used in the supply chain and which are intended to ensure that children are not exposed to harmful chemicals during play (which is stated as an important goal).

...

Demonstrating compliance

The proposed criteria are very much based on manufacturer/supplier declarations and safety data sheets. It is not quite clear to us how the manufacturer/supplier is defined in this context. A manufacturer of plastic toys can buy and import finished products, while another manufacturer can buy the raw materials and manufacture the toys themselves. We are therefore unsure if the intention is that a manufacturer that buys raw materials, with complete knowledge of their chemical composition, and then moulds and decorates plastic toys, can submit their own declarations? We would assume that such “manufacturer” declarations would provide at least the same level of confidence, as supplier declarations from suppliers that have produced the finished goods for the manufacturer.

When it comes to “chemical products”, it is required that they do not have certain classifications, and this is to be demonstrated based on Safety Data Sheets. Another way of securing that the “chemical product” does not have any of the listed classifications, is to ensure that each substance is below the generic cut-off value that can trigger a classification of the chemical product. The present process does not seem to cover this option for demonstrating compliance.

To summarize: We get the impression that a process where materials are evaluated based on their exact chemical composition, and thus can achieve the goal of the Ecolabelling criteria, will not be a way of showing compliance with the criteria.

In a separately supplied presentation*, we have tried to illustrate why other ways of showing compliance should be considered, and we have also provided a proposal for how that could be achieved.

We believe that it would make sense to differ between materials for which a “chemical recipe” can be available (meaning not wood, metal, textile etc.) and those for which where a chemical recipe can be available (resin, masterbatch, ink, etc.).

For the latter, we believe it would make sense to differ between - intentionally added substances and requiring that they are not prohibited (phthalates, nanomaterials, fragrances, antimicrobial, SVHC, vPvB, EDC, CMR... etc.). Compliance can be documented with SDS, Chemical composition and/or SDS - substances that unintentionally remain in the finished product (residual monomer, solvent from inks, PAHs, nitrosamines) and set limit values for these so that testing can show compliance. Compliance can be documented with test reports.

...

The concept of “Must not be present”

Scientifically speaking, it is not possible to guarantee “not present”. There needs to be a limit value (migration or content) against which measurements can be made to show compliance. Broadly speaking, the criteria do not accept ingoing substances classified as CMR or PBT or vPvB, nor substances that are listed on the Candidate list or in Cat 1 or 2 on EU’s priority list of substances (from 2005/2007) that are further investigated for endocrine disruptive effects. In addition, a long list of other substances that are not permitted “to be present”.

Ingoing substances are defined as *“all substances in the chemical product, including additives (e.g. preservatives and stabilisers) in the raw materials. Substances known to be released from ingoing substances (e.g. formaldehyde, arylamine, in situ-generated preservatives) are also regarded as ingoing substances.”*

We believe that for most toy manufacturers, it will be a challenge to receive trustworthy supplier declarations, that guarantee that none of many thousands of substance are not present (we assume this means that if tested any presence of any of these substances would be below the detection limit of commonly available testing methods). We do understand the unwillingness to accept any presence of these substances, but it might be more trustworthy to set up limit values to which compliance can be secured.

Miscellaneous

...

- Requirements on the laboratory: It is required that a laboratory must meet the general requirements of ISO 17025. It would seem appropriate to also require that they be accredited for the specific test methods to which they test, at least when it comes to testing to the EN 71-standards.

...

Formalities

...

- In some cases, reference is made to the REACH Regulation Annex XVII but in the case of PAH, reference is instead made to the amending regulation (*“EU Regulation No 1272/2013 on the restriction of polycyclic aromatic hydrocarbons (PAHs)”*). It appears that it would be consistent to always refer to REACH Annex XVII

- The text sometimes refers to REACH as a directive (it is a regulation) and there are other cases where there are formal errors in references to standards, directives, and regulations

- It should be noted that limit values in voluntary standard EN 71-9 are in some cases outdated since Appendix C of the Toy Safety Directive lays down stricter limit values.

- Reference are in some places made to “tests in the TSD”. The Toy Safety Directive does not lay down test methods. Test methods are laid down in voluntary standards that in most cases provide a presumption of conformity with the Toy Safety Directive (this is however not the case for EN 71-9)
- Reference is made to EN 71-1 and 71-2 under the Toy Safety Directive, but not to EN 71-3 which appear to be the most relevant standard in this context
- Regarding this section in the background document: *“Nordic Ecolabelling wishes to promote the use of recycled materials. A particular emphasis is placed on substances that are harmful to health when it comes to toys in general, but particularly toys for children under the age of 3, toys that are intended to be placed in the mouth or toys that imitate food and services, where the exposure to chemicals is even higher. For this reason, recycled plastic is only permitted in toys for children under the age of 3, toys that are intended to be placed in the mouth or toys that imitate food and services.* It appears that the word “only” is incorrect, and we are unsure what a “toy that imitates a service” is
- There is an incorrect statement in the background document: *EN 71-3 exempts parts that are not accessible or that are too large to fit in the test cylinder.* To our understanding, EN 71-3 exempts only glass and metal in case they are not small parts, but not other materials
- We have difficulties understanding the following text: *In addition, the test laboratory must confirm compliance with requirements in EN 71-3 and EN 71-9 for the types of toys for which the application is being made. A simple statement of compliance with EN 71-3 and EN 71-9 is not sufficient documentation, as the aim of the requirement is to ensure that tests have been completed and comply with requirements in EN 71-3 and EN 71-9. The declaration of compliance with the requirements in EN 71-3 and EN 71-9 is used to help with the processing of the application.* The text seems to first indicates that a test lab must confirm compliance with requirements and then it indicates that a statement of compliance is not sufficient.
- The following is incorrect (migration is not the same as total content): *“The specific migration limit is a permitted maximum amount of a substance in a food. The aim of this limit is to ensure that the material in contact with the food does not pose a health risk“*
- In the background document there is an incorrect statement in O26: *“The EU Toy Safety Directive and EN 71-12 set the following requirements:”* The latest version of EN 71-12 (which does not provide a presumption of conformity with the Toy Safety Directive) does not have the same limit values as the TSD and the table is therefore not correct. TSD states “migration of the substances is equal to or higher than 0,05 mg/kg for nitrosamines and 1 mg/kg for nitrosable substances. EN 71-12:2016 sets the limits listed in the table, but as mentioned, the reference of that standard has not been published in the OJEU

*Separately supplied presentation:

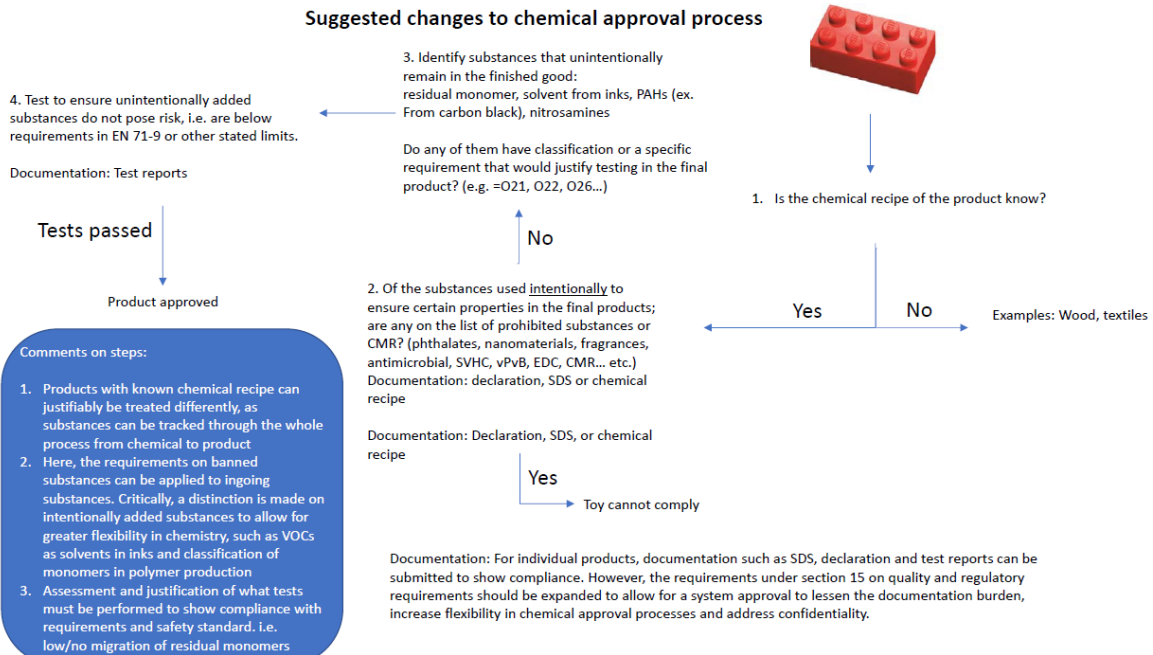
Resin: Polymers, additives
Masterbatch: Polymer, pigments, additives
Decoration: Inks

The product (example: LEGO brick) contains a range of chemical products as listed above. The chemical products are evaluated one at the time

Approval process overview

	Ingoing substance level	Hazard classification of chemical product	Testing
Swan label 3.0	<ol style="list-style-type: none"> Does the chemical product have any ingoing substances that are Carcinogenic, mutagenic or reprotoxic (CMR)? Are any of the ingoing substances in the chemical product present on the list of prohibited substances? If the chemical product is a polymer: is residual monomer present in concentrations over 100 ppm? Does the residual monomer have a classification from table 1 (slide 4)? <p>Documentation process: declaration from supplier and Safety datasheet (SDS)</p>	<ol style="list-style-type: none"> Does the chemical product have any classifications as listed in Table 1 (Slide 4) <p>Chemical product categories: Adhesives, surface treatment (plastic/foam/silicone/rubber + metal), additives (plastics/foam/silicone/rubber), printing and surface treatment (paper etc.)</p> <p>Documentation process: SDS</p>	<p>Testing according to EN 71-3 and EN 71-9</p> <p>Documentation process: Declaration from laboratory and test reports</p>
LEGO comparison	<p>When a LEGO product is chemically approved a full recipe of ingoing substances is obtained and evaluated according to external and internal requirements, where classifications such as those in table 1 (slide 4) are used to set internal limits e.g. for residual monomers. The swan criteria will instead result in a ban of the plastic ABS, since the residual amount of Styrene (the S in ABS) is often measurable to above 100 ppm total content.</p>	<p>The classification of chemical products is indirectly considered in LEGO product. This is done as the internal content limits are always set below the limits where the ingoing substances are assumed to contribute to the classification of the chemical product. Thus, SDSs are not normally used in the internal approval process, and compliance to the Swan criteria would thus require a change in the process without any obvious benefit.</p>	<p>Customized testing program derived from chemical recipe, to ensure with EN 71-3, EN 71-9 etc. Migration of relevant ingoing substances is tested in the product to ensure safety and confirm that there is no risk (no exposure to any hazardous chemical)</p>

Suggested changes to chemical approval process

Resin: Polymers, additives
Masterbatch: Polymer, pigments, additives
Decoration: Inks

The product (example: LEGO brick) contains a range of chemical products as listed above. The chemical products are evaluated one at the time

Suggested changes to chemical approval process

	Ingoing substance level	Hazard classification of chemical product	Testing
Suggestion	<ol style="list-style-type: none"> Are all ingoing substances known? Of the substances intentionally added for their properties in the final product, are any of them prohibited or CMR classified? Do any of the unintentionally added substances need testing to ensure they do not pose a safety risk in the final product? <ul style="list-style-type: none"> i.e. - PAHs from carbon black - Nitrosamines from natural/synthetic rubber - Residual monomers from polymer production - VOC solvents in inks <p>Documentation process: chemical recipe, declaration from supplier and Safety datasheet (SDS)</p>	<ol style="list-style-type: none"> Hazard classification shown through SDS OR Hazard classification guaranteed through low total content of classified substances and low of migration <p>Documentation process: SDS or safety assessment</p>	<p>Testing according to EN 71-3 and EN 71-9 AND customized testing to demonstrate that substances with certain hazard classification are not above set limits.</p> <p>Documentation process: Declaration from laboratory and test reports</p>

Documentation: For individual products, documentation such as SDS, declaration and test reports can be submitted to show compliance. However, the requirements under section 15 on quality and regulatory requirements should be expanded to allow for a system approval to lessen the documentation burden, increase flexibility in chemical approval processes and address confidentiality.

Table 1 from draft criteria for Nordic Swan labelling

Hazard statement	Class	LEGO Requirement, total content	Generic cut-off value
Carcinogenic	Carc. 1A or 1B	1000 ppm	1000 ppm
	Carc. 2	10000 ppm	10000 ppm
Mutagenic	Muta. 1A or Muta. 1B	1000 ppm	1000 ppm
	Muta. 2	100000 ppm	100000 ppm
Reprotoxic	Repr. 1A or Repr. 1B	3000 ppm	3000 ppm
	Repr. 2	30000 ppm	30000 ppm
	Lact.	No restriction	-
Hazardous to the aquatic environment	Aquatic acute 1	No restriction	1000 ppm (Additive)
	Aquatic chronic 1	No restriction	1000 ppm (Additive)
	Aquatic Chronic 2	No restriction	10000 ppm (Additive)
Hazardous to the ozone layer	Ozone	Ozone Depleting substances not accepted	-
Acute toxicity	Acute Tox. 1	case by case	1000 ppm (Additive)
	Acute Tox. 2	1000 ppm	1000 ppm (Additive)
	Acute Tox. 3	No restriction	1000 ppm (Additive)
	Acute Tox. 4	No restriction	10000 ppm (Additive)
Specific target organ toxicity	STOT SE/RE 1	10000 ppm	10000 ppm
	STOT SE/RE 2	100000 ppm	100000 ppm
Sensitising (allergenic)	Skin Sens. 1A	100 ppm	100 ppm
	Skin Sens. 1 or 1B	1000 ppm	1000 ppm

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Regarding the structuring of the criteria:

A new digital application portal is currently under development and testing will also help the applicant in the future. After the applicant have given some information about the toy, only the relevant requirements will be shown.

One might have referred to a requirement or requirements in another material category in the case that it is similar, but it is assumed that it will be more convenient for the applier to see all the relevant requirements in the category of their used materials than have to skip back and forth in the criteria. In addition, a table in the start of the criteria also show an overview of the requirements, materials and wt% for relevance.

Regarding environmental focus:

The criteria have focus on climate, circular economy, chemicals and biodiversity. That is the main aim of the Nordic Ecolabelling, but for products that are near the user, such as toys, also health issues are important.

Circular economy can be promoted in several ways- not just by using recycled materials. The sources to recycled materials often need to have a good traceability to avoid e.g. old additives which are harmful, and this limits the possibilities.

Some of the requirements promoting circular economy are:

- Strict requirements for chemicals used in the toy, so that there are better opportunities to recycle the materials after use.*
- Prohibition of plastic types and plastic composites that interfere with plastic recycling.*
- Requirement for proportion of recycled metal or metal produced with lower climate footprint.*
- It is possible to use mechanically recycled plastic, but the plastic waste sources are very limited. This is to ensure that they do not contain any harmful substances. After the hearing the possibility to use chemically recycled plastic has been added.*
- Strict requirements for packaging, where i.a. are requirements for the quantity of packaging, recycled materials and that they can be recycled.*
- Requirements for spare parts or repair of certain types of toys, so that the service life is extended and the climate impact is reduced.*

In addition, there are other environmental requirements such as a ban on antibacterial substances, nanomaterials, halogenated organic compounds and chemical products classified as environmentally hazardous. Requirements that cotton is organic, tree species and a certain proportion of wood must be certified, requirements for discharges from plants that make metal coatings, etc.

Regarding the terminology Nordic Ecolabelling does not use the same terms as REACH and CLP. REACH and CLP use the terms "substance" and "mixture", not chemical "raw material" or "chemical product". A raw material according to the Nordic Ecolabel can be either a substance or a mixture as defined by REACH.

Physical products (goods) such as clothing, shoes, electronics, toys, furniture, packaging, paper, etc. fall within the definition of articles in the REACH Regulation: "An object which during production is given a special shape, surface or design which determines its function to a greater degree than its chemical composition."

According to a decision of the European Court of Justice, all components of a product are separate articles. E.g. in a piece of furniture there are several articles such as planks, screws, etc. Then, it can be difficult to determine when exactly, from the processing of one or more chemical raw materials, an article is formed.

Articles are not classified therefore the Nordic Ecolabel sets requirements on the constituent/ingoiing substances instead. However, the articles supplier is obliged to inform about special handling precautions if the product contains substances on the Candidate List above 1000 ppm.

According to the Swedish chemical agency, a chemical product is a substance or a mixture of two or more substances. Examples of substances are acetone, acetic acid and ethanol. Examples of mixtures are paints, adhesives and detergents. In the law, "chemical products" only refer to substances in pure form and as chemical mixtures, such as paints and detergents.

An example: toys, components of toys or micro-structurally distinct parts of toys can be painted with paints which are chemical products, though the painted toy part is not a chemical product. A chemical product is a product covered by chemical legislation.

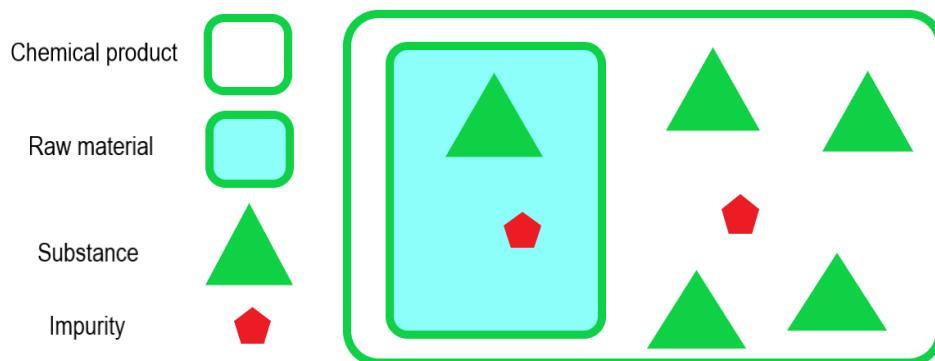
In industry, a distinction is made between a material that has been modified and one that remains untouched before a certain process. Unprocessed materials are called raw materials. They can be crude, unprocessed or partially processed and are used as feedstocks for processing operations. Plastics can be made from both fossil and/or renewable raw materials.

“Surface treatment” might not be a perfectly adequate translation of the Swedish term “ytbehandling” or Danish “Overfladebehandling”. “Surface finishing” could be proposed instead. It is defined as being a broad range of industrial processes that alter the surface of a manufactured item to achieve a certain property. Finishing processes may be employed to: improve appearance, adhesion or wettability, solderability, corrosion resistance, tarnish resistance, chemical resistance, wear resistance, hardness, modify electrical conductivity, remove burrs and other surface flaws, and control the surface friction. Surface coatings or paints are types of “Surface treatment”.

Regarding demonstrating compliance and the concept of “Must not be present”: It can be difficult to define the terms “ingoing substance” or “constituent substance” without using formulations such as “actively added”, “intentionally added” or “added with purpose”. The Nordic Ecolabel wishes to take its distance from these formulations that is why it has been decided to define “ingoing substance” in contrast to the term “impurities” instead. The term “impurities” is well-defined and the requirements in the criteria are solely set on known contaminants from raw materials and processes. A lot of examples are provided.

A schematic representation of the Nordic Ecolabel’s definitions is given below where:

- *The chemical product is the entire finished product with all the constituent chemical raw materials and thus all the constituent substances.
Examples: glue, putty, paint, shampoo, detergent.*
- *Raw materials are the ingredients that are included in the chemical product. A chemical raw material can consist of one or more substances, and can be solid, liquid or gaseous. A chemical raw material can be treated as a whole or divided into its individual constituents (e.g. perfume mixture or perfume substance in a perfume mixture).
Examples: surfactant, perfume, binder, defoamer, pigment*
- *Depending on its chemical property, the same chemical can be a chemical product, a raw material, a substance or an impurity.
For instance, methanol is sold as a product, is a solvent, is an alcohol and an impurity from polymerization processes.*

In some criteria documents, Nordic Ecolabel asks the chemical manufacturers/suppliers to fill in appendices with information they have, to the best of their knowledge (according to the data they have as well as the data from their own suppliers). In these, all ingoing substances and known impurities in concentration over 100 ppm in a raw material that do not fulfill our requirements must be reported. In this criteria document, the Nordic Ecolabel asks the applicant and/or the raw material/chemical supplier solely for declarations stating that the product in question fulfils these requirements.

It is not explicitly required to test the chemical products/raw materials for substances classified according to our tables or for substances meeting the description given in the forbidden list. Requirements that require testing are set for specific substances and refer to a standard where a detection limit for the suggested test method is given.

Regarding miscellaneous:

Though the Nordic Ecolabel reckons that a GLP-approved test laboratory, alternatively, following the standard ISO 17025, delivers data of sufficient quality, an accreditation is always synonym of higher quality and provides further guarantee. That is why, some requirements have been updated and now demands that the test laboratories must be accredited for testing according to EN 71-standards. However, it is not required that test laboratories must be accredited for other specific test methods because it might be an obstacle for the applicant as it would considerably restrain the amount of eligible facilities.

Regarding formalities:

- *For the PAH requirement it is in the background text refereed directly to “EU Regulation No 1272/2013 on the restriction of polycyclic aromatic hydrocarbons (PAHs)” instead of REACH Annex XVII, because this requirement is only regarding PAHs.*
- *A few places it was written REACH directive instead of regulation. This is now corrected.*
- *Regarding limit values in voluntary standard EN 71-9 are in some cases outdated since Appendix C of the Toy Safety Directive lays down stricter limit values: The law shall of course always be obeyed. Regarding Appendix C the criteria in most case set this limit for all toys, not only toys intended for children under 36 months or toys intended to be placed in the mouth.*
- *In the start of the background document it is now adjusted that the test methods are not in the EU’s Toy Safety Directive, but in the Safety of toys EN-71 standard series.*
- *Regarding “Reference is made to EN 71-1 and 71-2 under the Toy Safety Directive, but not to EN 71-3 which appear to be the most relevant standard in this context”: We think that the reference is to one of the first requirement which applies to all types of toy. Later under each material that are permitted there are requirements regarding EN 71-3.*
- *The correct translation in the English version should have been: “For this reason, recycled plastic is only permitted in toys for children **over** the age of 3, toys that are **not** intended to be placed in the mouth or toys that **do not** imitate food and services”. By ”services” are ment cutlery, plaste, cup ect.*
- *Regarding ”incorrect statement in the background document: EN 71-3 exempts parts that are not accessible or that are too large to fit in the test cylinder”: This has now been adjusted.*

- *Regarding “the test laboratory must confirm compliance with requirements in EN 71-3 and EN 71-9 for the types of toys for which the application is being made. A simple statement of compliance with EN 71-3 and EN 71-9 is not sufficient”: Only statement regarding compliance with EN 71-3 and EN 71-9 is not sufficient documentation, as the requirement is made to ensure that tests have been carried out and comply with requirements in EN 71-3 and EN 71-9. Declaration confirm compliance of requirements in EN 71-3 and EN 71-9 is to facilitate more easy application handling.*
- *Regarding ” The following is incorrect (migration is not the same as total content): “The specific migration limit is a permitted maximum amount of a substance in a food. The aim of this limit is to ensure that the material in contact with the food does not pose a health risk“: “Amount” is regarding migration to food.*
- *Regarding background to O26: It has now been clearly described in the background text what the limit values are in EN 71-12 and the EU Toy Safety Directive, respectively. The requirement in this requirement is set to ensure that children are not exposed to harmful substances from the toy and goes beyond the EU Toy Directive and EN 71-12 in that tests must be performed for all types and parts of toys that contain elastomers. And by living up to the strictest level in EN 71-12, 0.01 mg/kg for N-nitrosamines and 0.1 mg/kg for N-nitrosable substances, regardless of the type of toy.*

Miljø- og Fødevarerministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)

Generelle bemærkninger:

Side 6, afsnit 2.2, Motivation for svanemærkning:

- MFVM vil foreslå, at der også stilles krav til allergifremkaldende stoffer på lige fod med f.eks. CMR-stoffer og hormonforstyrrende stoffer ud fra et sundhedsperspektiv, da børn ofte er i tæt og langvarig kontakt med legetøj. Kravet for allergifremkaldende stoffer bør som minimum følge de regler, der gælder for legetøj til børn under 3 år.
- Der står at svanemærket stiller yderligere krav til fx PFOA og PFOS, men disse er allerede forbudt i legetøj via POP-forordningen.

Side 7, afsnit 2.3 Budskaber for svanemærket legetøj:

- Udover fokus på CMR-stoffer, tungmetaller mm. bør der også være fokus og skrappe krav til brug af allergifremkaldende stoffer i svanemærket legetøj.
- MFVM foreslår, at krav til alle kemikalier, herunder allergifremkaldende stoffer i Svanemærket legetøj (3-14 år) følger samme krav som lovgivningen stiller til legetøj for aldersgruppen under 3 år (Legetøjsdirektivets tillæg C).

Side 12, kap 5.1 MEKA-analyse:

- I MEKA-skemaet under bortskaffelse af råvarer/materialer: Menes der "genbrug " og ikke "genanvendelse"? Begrebet genbrug dækker, at legetøjet bruges igen i sin oprindelige udformning.

Side 9, afsnit 4.2 EU-forordninger og nationale særregler

- Under overskriften om forbud mod ftalater er der ikke taget udgangspunkt i den seneste ændring til bilag XVII til REACH, hvor også DIBP er omfattet af REACH restriktionen.

Kap 6.2, Definitioner:

- Materialetype: Er de forskellige typer af plastpolymer så også en form for materialetype(råvare) i den definition? (PE, PET/PP/EVA osv.)

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Vedrørende allergifremkaldende stoffer så vil et krav om et niveau for indgående stoffer, der findes for bl.a. CMR-stoffer og hormonforstyrrende stoffer, være problematisk for især flydende kemiske stoffer, som anvendes på/i legetøjet, som fx maling. Et sådant krav vil gøre det vanskeligt at anvende fx maling, lak eller lim til svanemærket legetøj. I kravene er der begrænsning for de mest almindeligt anvendte konserveringsmidler, som også kan være allergifremkaldende, i bl.a. maling, lak og lim. Der er krav til disse konserveringsmidler: CMIT/MIT (3:1), IPBC og Isothiazolinoner (totalt). Desuden er der krav om, at kemiske produkter ikke må være klassificeret som sensibiliserende H334 eller H317. Tillæg C i EU's Legetøjsdirektiv sætter krav til BIT, CMI/MI (3:1), CMI og MI, men disse krav gælder kun for indholdet af disse konserveringsmidler i vandbaserede legetøjsmaterialer. Vandbaseret legetøj er ikke tilladt i disse svanemærkekriterier.

POP-förordningen förbjuder endast tillverkningen, försäljningen eller användningen av vissa PFOS som substans, i blandningar eller som beståndsdelar i varor. Svanens krav går längre och svartlistar alla PFAS genom att förbjuda användningen av samtliga organiska halogenerade ämne i leksaker.

Vedrørende MEKA-skemaet så menes der her genbrug af legetøjet, hvor legetøjet anvendes igen i sin oprindelige form. Man kan diskutere, om genbrug bør stå under "Bortskaffelse", da legetøjet i dette tilfælde forsat vil blive anvendt på den tilsigtede måde. Derfor er genbrug af legetøj nu flyttet til "Brugsfasen" i MEKA-skemaet.

Ftalaten DIBP nämns nu i avsnittet om EU-Forordningar og nationale særregler under EU Forordning Nr. 1907/2006 och 2018/2005 om forbud af ftalater. Nordisk Miljömärkning tackar för information kopplad till ändringen av bilaga XVII eller förordning (EU) Nr. 2018/2005.

Plasttyper PE, PET, PP og EVA er også materialetyper/råvarer, men "plast" kan også være en materialetype. På hvilket niveau kravet gælder, fremgår af kravafsnit og/eller specifikke krav.

Plastindustrien

Indledningsvis vil Plastindustrien gerne kvittere for muligheden for at kommentere på udkast til generation 3 af kriterier for Svanemærkning af legetøj.

Det er Plastindustriens klare holdning, at Svanemærkning af legetøj er et vigtigt instrument til at trække produktionen af legetøj i en bæredygtig retning samt ikke sætte mindst sætte fokus på ansvarlig produktion og forbrug på et fagligt og vidensbaseret grundlag.

Plastindustrien har flere medlemmer, der producerer legetøj af høj kvalitet og med hensyn til miljø og bæredygtighed. Branchen har stort fokus på miljø og cirkulær økonomi, hvor genbrug, genanvendelse og produkter uden skadelig kemi er højt på dagsordenen. Dertil er Plastindustrien involveret i en række projekter, der skal øge genanvendelsen, herunder CIRKLA – Akademi for plastgenanvendelse samt arbejdet i Forum for cirkulær plastemballage.

Derfor bifalder vi också, at der mange steder i høringsmaterialet henvises til aktuel viden og rapporter, således at der sikres et højt fagligt niveau. Enkelte steder mener vi dog, at der mangler belæg for de kriterier, der foreslås, hvilket gennemgås i det følgende.

Nærværende høringssvar vil kommentere på de enkelte elementer i høringsforslaget med hovedvægt på de af Nordisk Miljømærknings fremhævede vigtigste emner.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Kommentarer til specifikke afsnit eller krav behandles under de nedenstående relevante afsnit.

Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter angående rubricerade remiss/samråd. Kriterierna ligger utanför Folkhälsomyndighetens ansvarsområde och mandat. Myndigheten lämnar därför remissen utan åtgärd.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Kommerskollegium

Sammanfattning

Kommerskollegium bedömer att Svanens nya miljökriterier för 095 leksaker ställer tekniska egenskapskrav på produkter för att de ska få bära Svanenmärket.

Kommerskollegium har tidigare tagit ställning till Svanenmärkningens anmälningsplikt i skrivelsen ”Bör kriterier för nordisk miljömärkning av varor (Svanenmärkning) anmälas enligt direktiv 98/34/EG¹”. Skrivelsen bifogas remissvaret².

Mot bakgrund av skrivelsen och att förslaget bedöms utgöra faktiskt bindande föreskrifter rekommenderar Kommerskollegium att rubricerat förslag anmäls i enlighet med direktiv (EU) 2015/1535.

Kommerskollegium bedömer vidare att förslaget inte behöver anmälas enligt förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden.

Kommerskollegium överlåter till Miljömärkning Sverige AB att avgöra om förslaget bör anmälas enligt WTO:s TBT-avtal.

¹ Direktiv 98/34/EG är idag ersatt av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster, anmälningsdirektivet.

² Kommerskollegiums dnr. 4.1.2-2015/00018.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømärkning tackar för remissvaret.

Vi har noterat kommentarerna men då de inte specifikt handlar om innehållet i förslaget till reviderade kriterier för Svanenmärkta Leksaker, väljer Nordisk Miljömärkning att inte svara i denna remissammanställning.

Upphandlings myndigheten

Inledning

Upphandlingsmyndigheten yttrar sig utifrån uppdraget att utveckla och stödja den upphandling som genomförs av upphandlande myndigheter och enheter samt att stödja de leverantörer som deltar i sådan upphandling.

Upphandlingsmyndigheten stödjer det reviderade förslaget av kriterier för leksaker. Nordisk Miljömärkningskriterier för leksaker har nu ett ökat fokus på att främja en cirkulär ekonomi genom exempelvis krav om återvunna textilier, krav på reservdelar och striktare kemikaliekraV. Detta är välkommet. Upphandlingsmyndigheten är positiv till att nya krav på förpackningar tagits fram för att öka möjligheten för återvinning av förpackningsmaterial.

Det är möjligt att hänvisa till en viss märkning enligt 9 kap. 12-15 §§ lag (2016:1045) om offentlig upphandling (LOU.). Detta får göras om:

1. kraven för märkningen endast rör kriterier som har anknytning till det som ska anskaffas,
2. kraven för märkningen är lämpliga för att definiera egenskaperna hos den vara, tjänst eller byggtreprenad som ska anskaffas,
3. kraven för märkningen grundas på objektiva kontrollerbara och icke-diskriminerande kriterier,
4. märkningen har antagits genom ett öppet och transparent förfarande i vilket samtliga berörda kan delta,
5. märkningen är tillgänglig för alla berörda, och
6. kraven för märkningen har fastställts av ett organ som den som ansöker om märkningen inte har ett avgörande inflytande över.

Nordisk miljömärkning kan gå igenom miljömärkningskriterierna som ingår i den aktuella märkningen för att säkerställa att de uppfyller förutsättningarna. Det kan underlätta för upphandlande myndigheter, såsom kommuner eller regioner, att använda märkning vid upphandling.

I detta remissvar gör Upphandlingsmyndigheten en bedömning av Nordisk Miljömärknings krav för leksaker, inte om FSC/PEFC eller Öko-Tex som märkningar eller i sig kan användas som krav på märkning i en upphandling. Upphandlingsmyndigheten vill dock framhålla att det inte nödvändigtvis är så att samma bedömningar kan göras kring eventuella andra märkningar som ingår i en märkning som ska kunna användas vid upphandling.

Kravspecifika kommentarer

Upphandlingsmyndigheten kommenterar nedan vissa krav som ur något perspektiv föreslås justeras eller på annat sätt förtydligas.

Förkortningar

De flesta förkortningar som används i kraven finns utskrivna och eller förklarade i text, men det saknas på några ställen. Upphandlingsmyndigheten föreslår att samtliga förkortningar skrivs ut för att underlätta för den som läser.

I krav O25, EVA, Polyurethane (PUR) or polystyrene foam – Blowing agents and isocyanate compounds, anges CFC, HCFC, HFC utan någon förklaring/utskrivning av förkortningarna. På samma sätt anges i krav O82, Packaging ban on certain plastic types, PVC och PVDC.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning tackar för remissvaret från Upphandlingsmyndigheten. Nordisk Miljømærkning har gjort bedömningen att de föreslagna kriterierna uppfyller förutsättningarna för att kunna hänvisas till i lagen om offentlig upphandling (SFS 2016:1045). Men eftersom kriterierna innehåller sociala krav kan upphandlande myndighet inte kräva miljømärkning i den tekniska specifikationen. Däremot går det, enligt Upphandlingsmyndigheten att ställa det som krav i tilldelningskriterierna eller villkor för kontraktets fullgörande. Dock finns alltid möjligheten att välja ut krav (ej sociala kraven) och ställa dem i tekniska specifikationen och ha miljømärkningen som verifikation. Då sociala krav är så pass viktigt för textilier så har vi valt att ha med dem trots att det innebär en viss restriktion vid kravställningen på märkningen vid offentlig upphandling.

De kravs specifika remisskommentarerna hanteras under respektive krav i denna sammanställning.

Ved de nævnte forkortelser er nu blevet tilføjet de fulde navne.

Naturvårdsverkets

Naturvårdsverket (NV) tackar för ett välarbetat bakgrundsdocument med noggrant genomarbetad kravställning. Övergripande anser Naturvårdsverket att fokus på att stimulera produkter med fokus på kvalitet och lång livslängd, som tillverkats av återanvända komponenter/delar eller återvunnet / förnybart material och som designats med reparationsmöjligheter i åtanke bör kunna bidra till att uppnå miljömålen.

I sammanfattningen på sidan 4 i bakgrundsdocumentet står det att: ”Forbruget af legetøj er relativt højt og udgør hermed en relevant miljøbelastning i forhold til ressourceforbrug, klima, kemikalier og biodiversitet. Den overordnede miljøgevinst ligger derfor i at sikre, at der stilles skrappe miljøkrav til alle materialetyper, som indgår.” Efter att ha gått igenom kravbatteriet undrar NV på vilket sätt kriterierna bidrar till en begränsning med avseende på klimatbelastning. Så som kriterierna nu är utformade/uppställda så uppfattar NV det som att det inte finns några direkt klimatorienterade krav kopplade till materialval eller produktionen av material/komponenter. Har detta fallit bort / prioriterats ned eller råder det otydligheter i kravställningen?

Svanen har t.ex. redan utvecklat klimatorienterade krav för pappersprodukter och den senaste remissen av nya kriterier för textilier, skinn och läder innehåller krav i förhållande till BATslutsatserna. Rent teoretiskt borde vara möjligt att ställa fler krav (utöver de kemikalieorienterade) för att uppnå en ännu högre miljöprestanda för leksaker.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Ifølge den britiske tænketank Ellen MacArthur Foundation kommer 45 % af klimabelastningen fra produktion og forbrug. Ligeledes beskriver tænketanken, at cirkulær økonomi og klima er tæt koblet, og tiltag der fremme cirkulær økonomi vil samtidig også være relevante i forhold til at reducere klimabelastningen. Der er klimagevinst ved at vælge svanemærket legetøj, bl.a. er der:

- *Strengt krav til kemikalier anvendt i legetøjet, således at der er bedre muligheder for at recirkulere materialerne efter endt brug.*
- *Forbud mod plasttyper og plastkompositter som forstyrrer plastrecirkulering.*
- *Krav om andel recirkuleret metal eller metal produceret med lavere klimaaftryk.*
- *Strengt krav til emballagen, hvor der bl.a. er krav til emballagemængden, recirkuleret materialer og at det kan recirkuleres.*

- *Krav til reservedele eller reparation af visse legetøjstyper, således at levetiden forlænges og klimabelastningen nedsættes.*

Desuden er der øvrige miljøkrav som fx forbud imod antibakterielle stoffer, nanomaterialer, halogenerede organiske forbindelser og kemiske produkter klassificeret som miljøfarlige. Krav om at bomuld er økologisk, træarter og en vis andel af træ skal være certificeret, krav til udledning fra anlæg som laver metalbelægning, krav til de vegetabiliske råvare i biobaseret plast mm. Der stilles mange krav til materialerne i kriterierne. Disse er stillet på baggrund af, hvor man kan opnå mest miljøgevinst, samtidig med at det forsat er muligt at dokumentere kravene indenfor rimelige grænser i forhold til, at legetøj typisk har en lang produktionskæde. Se venligt mere i baggrundsdokumentet under afsnittene "RPS" og "Cirkulær økonomi".

Naturvårdsverkets

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen tillstyrker förslaget om nya kriterier för Svanenmärkning av leksaker.

- Kemikalieinspektionen stödjer en skärpning av kriterierna då det bidrar till att uppfylla målet om en giftfri vardag.
- Vad gäller den nya testmetoden som föreslås för PAH i plast/gummi (krav 022) noteras att Kemikalieinspektionen och många andra aktörer inte använder den föreslagna metoden, utan den testmetod som anges i AfPS GS 2019:01 PAK.
- Kemikalieinspektionen anser att gränsvärdet för PAH i plast/gummi i Svanenmärkta leksaker bör kunna vara detsamma som för den tyska miljömärkningen (GS-märkning).

Övergripande synpunkter

Kemikalieinspektionen välkomnar förslaget till nya kriterier för Svanenmärkning och stödjer en skärpning av kriterierna då det bidrar till att uppfylla målet om en giftfri vardag.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för remissvaret.

Nordisk Miljömärkning är enig om att ett striktare gränsvärde än det som finns i annex XVII av REACH ska sättas för vissa PAH:er därför har kravet O22 uppdaterats. Nu motsvarar kravet och gränsvärden på PAH:er det som finns i senaste standarden AfPS GS 2019:01 PAK från GS-märket.

4.2 Produktgrupperafgrænsning

4.2.1 Hvad kan svanemærkes?

Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)

Kap 6.1, produktgruppedefinition:

Side 6 og 1, Hvad kan ikke svanemærkes?:

- De offentlige ordregivere ønsker sig en nem og pålidelig måde at stille ambitiøse grønne krav til alle de legetøjsprodukter der indkøbes af og til institutionerne. Derfor er det ærgerligt, at elektronisk legetøj ikke længere kan omfattes af svanekriterierne. Hvis dette fastholdes, vil det være en fordel at få en forklaring på afgrænsningen. Hvis afgrænsningen skyldes, at elektronisk legetøj i grove træk ikke er muligt at sætte ambitiøse miljøkrav for, er dette nyttig viden for de offentlige udbydere, som derved kan træffe beslutning om eventuelt helt at undlade at indkøbe denne type legetøj.

- Der er desuden behov for en nærmere definition af, hvad 'elektronisk legetøj' er. Af bilag 1 fremgår det at spilkonsoller, pc'er, el-køretøjer og el-ovne ikke er omfattet af legetøjsdirektivet, men der er meget legetøj der indeholder batterier og elektronik som mange ikke vil betegne som elektronisk. Ex. talende dukke, blinkende bolde o. lign. Kan det præciseres om der er tale om elektronisk legetøj og/eller legetøj, der indeholder elektroniske dele/batterier?
- Derfor bør det overvejes om elektronisk legetøj kan omfattes af svanekriterierne, da MST vurderer, at det udgør en ret stor andel af legetøjsprodukter på markedet.
- Side 6 og 18 er angivet, at bl.a. slimlegetøj, sæbebobler og øvrigt legetøj som indeholder flydende del ikke kan svanemærkes. Dette er produkttyper, hvor børn vil have en væsentlig eksponering fra de indeholdende kemikalier. Der bør derfor udvikles kriterier for denne type legetøj for at sikre at børns eksponering af kemikalier reduceres. Se også bemærkning til O1.
- Det bør vel at mærke være med kriterier, der for konserveringsmidler er skrappe end reglerne generelt er for legetøj, dvs. de skal følge reglerne for legetøj for aldersgruppen under 3 år.
- Modellervoks og fingermaling er angivet som et eksempel på et hobbymateriale, og det er angivet, at dette ikke kan svanemærkes efter kriterierne for legetøj men kan mærkes efter kriterierne for Kontor- og hobbyartikler. Modellervoks og fingermaling vil i langt de fleste tilfælde være omfattet af legetøjsdirektivet, og bør derfor være omfattet af svanemærkets kriterier for legetøj og ikke kontor og hobbyartikler, som ikke nødvendigvis anvendes af børn og i nogle tilfælde også børn under 3 år.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

- *Nordisk Miljømærkning har valgt ikke at inkludere elektronisk legetøj i denne generation af kriterierne, da det er valgt, at kriterierne skal fokusere på simple legetøjstyper. Dette er valgt for at simplificere kriterierne og fokuserer på at sætte relevante krav til de materialetyper, som indgår i kriterierne. Desuden er håbet, at kriterierne vil fremme simple sammensat legetøj, som har en længere levetid, og af materialer der lettere kan genanvendes. Det er nu præciseret i kriterierne, at elektronisk legetøj inkluderer legetøj, som indeholder batterier.*
- *Slimlegetøj, sæbebobler og øvrigt legetøj, som indeholder flydende dele, er ikke inkluderet i kriterierne, bl.a. på grund af de samme argumenter som ovenfor om elektronisk legetøj. Desuden ville disse typer af legetøj kræve, at kriterierne indeholder en lang række af de øvrige krav, end kriterierne indeholder på nuværende tidspunkt. Der har ikke været ressourcer til at undersøge disse legetøjstyper grundigt nok til at sætte krav til disse. Derfor er fingermaling og modellervoks heller ikke inkluderet i disse kriterier. Fingermaling er dog inkluderet i kriterierne for kontor- og hobbyartikler, da disse produkter kravmæssigt hænger godt sammen med de øvrige produkttyper, som er inkluderet i disse kriterier. Modellervoks er ikke inkluderet i kriterierne for kontor- og hobbyartikler.*
- *I kravene er der begrænsning for de mest almindeligt anvendte konserveringsmidler, som også kan være allergifremkaldende, i bl.a. maling, lak og lim. Der er krav til disse konserveringsmidler: CMIT/MIT (3:1), IPBC og Isothiazolinoner (totalt). Desuden er der krav om, at kemiske produkter ikke må være klassificeret som sensibiliserende H334 eller H317. Tillæg C i EU's Legetøjsdirektiv sætter krav til BIT, CMI/MI (3:1), CMI og MI, men disse krav gælder kun for indholdet af disse konserveringsmidler vandbaserede legetøjsmaterialer. Vandbaserede legetøj er ikke tilladt i disse svanemærkekriterier.*

LEGO

Formalities

- "Toys with parts that could be eaten" cannot carry the Ecolabel. We assume that this does not refer to toy parts that can be eaten, but rather to "toys attached to food" which might be a better terminology (from the Toy Safety Directive)

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordic Ecolabelling thanks for the comment.

Now the wording is changed to "toys attached to/included food".

Naturvårdsverkets

NV ser en brist i att kriterierna inte verkar kunna användas för begagnade produkter. Det kan indirekt innebära att miljömärkningen guidar konsumenter till nyproduktion istället för att tillvara ta det som redan finns att tillgå.

NV uppfattar det även som att kriterierna, enligt produktgruppsdefinitionen, är öppna för plastleksaker så som spadar och hinkar, vilka är avsedda att användas utomhus. De här typerna av produkter nöts ofta ner vilket skulle kunna generera mikroplaster och med tanke på leksakernas storlek så skulle de även kunna bli "kvarglömda" i naturen. NV undrar därmed om Svanen ska kunna användas för de här typerna av produkter med tanke på en mer hållbar plastanvändning och trovärdighet. Om Nordisk Miljömärkning trots detta vill behålla den nuvarande produktgruppsdefinitionen så vore det fint om kriterierna kompletterades med ett krav. Syftet med det extrakravet skulle vara att säkerställa goda kvalitativa produkttegenskaper så att uppkomsten av mikroplaster begränsas.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Nordisk Miljømærkning er helt enig i, at det er en god idé at genbruge legetøj. Der er dog flere grunde til, at genbrug af legetøj ikke er omfattet af Svanemærkets nye kriterier: For det første sælges eller bortgives brugt legetøj allerede i stort omfang, hvilket fungerer godt uden Svanemærket – der vil således være begrænset relevans for mærket her. Genbrugt legetøj er allerede et indlysende godt miljøvalg uden Svanemærket.

For det andet vil det ved brugt legetøj ikke være muligt at få fuldstændig styrbarhed på alle indgående komponenter, fx kemi. Det vil dermed ikke være muligt at garantere høje kemikaliekraav, hvilket er en del af Svanemærkets fundament sammen med klima, cirkulær økonomi og biodiversitet. Selvom kriterierne ikke har krav til brugt legetøj, så fremmer kriterierne at materialerne i legetøjet kan recirkuleres og der er også mulighed for at anvende visse recirkulerede materialer i legetøjet. Desuden er der krav om reservedele eller reparation af visse legetøjstyper. Grunden til at brugt legetøj ikke er inkluderet er, at der er dårlige styrbarhed over bl.a. indholdet af kemikalier hvilke gør, at man ikke kan kontrollere/dokumentere, at kravene i kriterierne overholdes.

Kriterier acceptere forskellige materialer i legetøjet, bl.a. plast. Plast er generelt holdbart og plastlegetøj skal, som andet legetøj, leve op til bl.a. sikkerhedskravene i standarden EN 71-1 om mekaniske og fysiske egenskaber. Plast er et vigtigt materiale i legetøjssegmentet, og derfor vurderer Nordisk Miljømærkning, at dette materiale bør inkluderes i kriterierne med relevante krav. Legetøj er ikke en speciel problematisk kilde til mikroplast (Microplastics - Occurrence, effects and sources of releases to the environment in Denmark, Environmental project No. 1793, 2015, Ministry of Environment and Food of Denmark, 2015) og derfor sættes der i disse kriterier ikke specielle krav til plast vedr. mikroplast.

4.2.2 Hvad kræves der for at blive svanemærket?

I høringen kom der ingen kommentarer til dette afsnit.

4.3 Kommentarer till de individuelle krav

4.3.1 Krav kapitel 3 Beskrivelse af legetøjsprodukt

O1 Beskrivelse af legetøj

Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)

O1; beskrivelse af legetøj;

- Det kan være u hensigtsmæssigt, at ”engangslegetøj” ikke længere kan svanemærkes. Hvis f.eks. markedet bevæger sig i retning af, at vandbaserede (engangs-)legetøjsprodukter i fremtiden faktisk kan fremstilles med meget små koncentrationer eller ingen allergifremkaldende konserveringsmidler. Engangslegetøj skal forstås snævert og til særlige formål, idet, der samtidigt er en pointe i, at engangslegetøj ikke bidrager til den cirkulære agenda.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning har valgt ikke at inkludere engangslegetøj i denne generation af kriterierne, da cirkulære tilgang vægter højt i kriterierne. Desuden er legetøj som indeholder flydende dele, ikke inkluderet i kriterierne (se begrundelse ovenfor under afsnittet for Produktgruppeafgrænsning).

4.3.2 Krav kapitel 4 Generelle krav – gælder alt legetøj

O2 EU's Legetøjsdirektiv

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O3 Parfume/duftstoffer

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O4 Antibakterielle stoffer

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O5 Nanomateriale

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O6 Klassificering af lim

Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)

O6, Klassificering af lim:

- Miljøstyrelsen mangler en begrundelse for at klassifikationerne H412 og H413 er fjernet fra kravet til lim.
- Dette gælder også O68 og O75.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Klassifikationerne H412 og H413 er valgt ikke at være omfattet af kriterierne, da disse er mindre skadelige end H400, H410 og H411, som er medtaget i kriterierne.

Produktgruppen legetøj har en lang produktionskæde og man skal oftest langt tilbage i kæden, før de kemiske produkter, som kriterierne dækker, anvendes. Der er fundet andre miljøkrav i denne produktgruppe, som har højere relevans, potentiale og styrbarhed. For denne produktgruppe er der derfor valgt at fokusere på de mest miljøskadelige stoffer i lighed med andre svanemærkekriterier med lange produktionskæder, som fx møbler.

07 CMR-stoffer i lim

Dansk erhverv og LEG

Det er uklart hvordan Svanen stiller krav til fx TiO₂, som for nyligt er blevet klassificeret om CMR og kræftfremkaldende klasse 2 = Mistænkt for at fremkalde kræft. (ved indånding). Stoffet anvendes til at farve "hvidt" i bl.a. lime og "hvidt" i mange former for forbrugerprodukter. Om og i givet fald i hvilken form, Svanen tillader TiO₂ bør præciseres i baggrundsnotatet.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

I starten af 2020 ændrede titandioxid (TiO₂) klassificering til H351 mistænkt kræftfremkaldende ved indånding i blandinger i form af pulver, som indeholder mindst 1 % titandioxidpartikler, som er i form af eller indkorporeret i partikler med en aerodynamisk diameter på ≤ 10 µm. Væsker og visse faste blandinger klassificeres ikke, og det er anledningen til, at Nordisk Miljømærkning har lavet undtagelser for TiO₂ våde og faste/solide produkter.

Der er nu indført undtagelse for TiO₂ i kravene for indgående CRM-stoffer klassificeret som kræftfremkaldende for overfladebehandlinger af plast, metal, papir/pap/karton, massivt træ og træbaserede plader, desuden er der undtagelser for indgående CRM-stoffer i lim og plastpolymerer.

08 Forbudte stoffer i lim

Forbrugerrådet Tænk

08 – Forbudte stoffer i lim, 015 – Overfladebehandling – forbudte stoffer, 018 Forbudte stoffer tilsat polymeren, 055 Overfladebehandling – forbrudte stoffer, 062 Trykning og overfladebehandling - Øvrige ekskluderede stoffer, 070 Overfladebehandling - Forbudte stoffer, 077 Forbrudte stoffer

Her kan det med fordel tilføjes at stoffer optaget på den nyligt lancerede liste over hormonforstyrrende stoffer (også de mistænkte) fra Miljøstyrelsen og fire andre lande ligeledes er forbudt at anvende. <https://edlists.org/>

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren.

Punkten om hormonstörande ämne i förbudslistan har uppdaterats för att inkludera alla substanserna som finns på List I, II och III från initiativen Endocrine Disruptor lists (<https://edlists.org/>).

Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)

08, Forbudte stoffer i lim:

- I forhold til konserveringsmidlerne bronopol og CMIT/MIT, bør disse ikke undtages, da de er velkendt for at være allergifremkaldende og særligt problematiske.
- Ligeledes bør isothiazolinoner ikke tillades i koncentrationer op til 0,02 vægt-%, da disse i stor udstrækning er kendt for at være allergifremkaldende og særligt problematiske1.

- MFVM foreslår, i stedet at Svanen for allergifremkaldende stoffer og konserveringsmidler anlægger samme krav for hele aldersspekteret 0-14 år, som lovgivningen har for legetøj i aldersgruppen under 3 år (tillæg C).
- I stoflisten tages der ikke stilling til parabener som gruppe. Parabener anvendes hyppigst i kosmetik, men en endnu ikke-publiceret undersøgelse i gangsat af MST i 2020 af bl.a. slim og fingermaling, viser ved kemiske screeningsanalyser, at parabener også anvendes i legetøj. Det forventes også at parabener anvendes og kan findes som konserveringsmiddel i blandt andet maling og træbeskyttelse. Flere parabener er mistænkte og vurderes pt. for hormonforstyrrende effekter. Dette er blandt andet gældende for methylparaben, imens butylparaben netop er blevet vurderet til at være hormonforstyrrende².
- MST har en formodning om, at Bisphenol AF også er problematisk, men afventer i øjeblikket et studie i USA for endeligt at kunne forholde os til denne i forhold til hormonforstyrrende egenskaber. Bisphenol B undersøges også i øjeblikket.

-Hormonforstyrrende stoffer, der er på en liste fra en rapport fra 2007 må ikke anvendes i Svanen. Det er fornuftigt at sætte krav til at hormonforstyrrende stoffer ikke må anvendes. Det kan MFVM kun støtte op om. Listen er dog ikke opdateret i mange år, og der bør derfor henvises til nyere arbejde.

- Danmark offentliggjorde i juni sammen med en række andre EU medlemslande en liste over hormonforstyrrende stoffer. Det kunne være et bud på en liste der i stedet kan henvises til.

Dvs. at stoffer på de tre lister på hjemmeside bør udelukkes af svanemærket legetøj:
<https://edlists.org/>

Dette gælder også O15, O18, O55, O62, O70 og O77.

(1 I SCCS-opinion for MI (SCCS, 2015:

https://ec.europa.eu/health/scientific_committees/consumer_safety/docs/sccs_o_178.pdf) og SCCS-opinion for Karthon (SCCS, 2009:

https://ec.europa.eu/health/scientific_committees/consumer_safety/docs/sccs_o_009.pdf) angives det, at der ikke er nogen viden om sikre niveauer for sensibilisering og elicitering for hverken MI eller Karthon, når det kommer til kosmetiske leave-on produkter. En del legetøj, vil efter Miljøstyrelsens vurdering ligne leave-on produkter, hvorfor vores vurdering er, at stofferne hellere ikke er sikre i legetøj generelt. Det vil selvfølgelig være en case by case vurdering for det konkrete produkt om produktet vurderes til at ligne et leave-on produkt.

2 ECHA har per 18. juni 2020 optaget stoffet som SVHC pga., at stoffet har hormonforstyrrende egenskaber i mennesker. Link:
<https://echa.europa.eu/documents/10162/9227ca75-c14c-29ab-81ff-ee86058dd7a7>)

2 ECHA har per 18. juni 2020 optaget stoffet som SVHC pga., at stoffet har hormonforstyrrende egenskaber i mennesker. Link:

<https://echa.europa.eu/documents/10162/9227ca75-c14c-29ab-81ff-ee86058dd7a7>)

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Vedrørende allergifremkaldende stoffer så vil et krav om et niveau for indgående stoffer, som findes for bl.a. CMR-stoffer og hormonforstyrrende stoffer, være problematisk for især flydende kemiske stoffer, der anvendes på/i legetøjet, som fx maling. Et sådant krav vil gøre det vanskeligt at anvende fx maling, lak eller lim til svanemærket legetøj. I kravene er der begrænsning for de mest almindeligt anvendte konserveringsmidler, som også kan være allergifremkaldende, i bl.a. maling, lak og lim. Der er krav til disse konserveringsmidler: CMI/MIT (3:1), IPBC og Isothiazolinoner (totalt). Desuden er der krav om, at kemiske produkter ikke må være klassificeret som sensibiliserende H334 eller H317. Tillæg C i EU's Legetøjsdirektiv sætter krav til BIT, CMI/MI (3:1), CMI og MI, men disse krav gælder kun for indholdet af disse konserveringsmidler i vandbaserede legetøjsmaterialer. Vandbaseret legetøj er ikke tilladt i disse svanemærkekriterier.

Nordisk Miljömärkning kommer att läsa rapporten noggrant. I denna kriteriegeneration kan kemiska uppsättningar, slajmleksaker, såpbubblor, andra leksaker som innehåller flytande delar (inklusive inkapslade flytande delar) inte märkas. Om det blir aktuellt får Nordisk Miljömärkning utreda problemen som förknippas med produkterna och ta en ställning mot dessa parabener. Methyl-, ethyl-, eller butylparaben är i dagsläget inte godkända för att användas som konserveringsmedel för produkter under lagring eller träskyddsmedel (PT 6 och 8 i BPR). Nordisk Miljömärkning kommer att avvakta och se om parabenernas status ändras i biocidprogrammet. Punkten om hormonstörande ämne i förbudslistan har uppdaterats för att inkludera alla substanserna som finns på List I, II och III från initiativen Endocrine Disruptor lists (<https://edlists.org/>). De skadliga parabener samt Bisphenol A och Bisphenol AF får inte användas i Svanenmärkta produkter. Bisphenol B är under utredning för sina hormonstörande egenskaper. Om ämnet bedöms som hormonstörande eller får en CMR-klassificering blir den utesluten från Svanenmärkta leksaker.

O9 Formaldehyd i lim

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

4.3.3 Krav kapitel 5 Plast, skum, silikone og gummi

O10 Oplysninger om polymertype og overfladebehandling

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O11 Polymertype og plastkompositter - Forbud

Dantoy

Indledningsvis vil vi gerne anerkende, at man som noget nyt har medtaget vurdering af:

Bionedbrydeligt materiale samt Oxo-nedbrydeligt plast

For begge disse produkter har man konkret viden om, at det vil ødelægge det cirkulære kredsløb, og derfor må disse ikke anvendes.

Plastkompositter

Vi er kritiske over for at man vil forbyde plastkompositter, da de kan være fuld genanvendelige, på ligefod med andre plastmaterialer.

Dantoy anvender plastkomposit materiale der ikke er nedbrydeligt.

Materialet er et PP eller PE plastgranulat der indeholder komposit materialet.

Dantoy anvender mellem 0,2 og 0,9 % af dette plastgranulat i nogle af vores produkter, ud fra et ønske til et specielt design.

Vi er meget uforstående over for, at man mener at svanemærkning ikke længere skal være muligt at anvende på disse godkendte produkter.

Hvis kompositter skal frarådes af hensyn til evt. gener ved sortering eller genanvendelse, er dette ikke realistisk, og man burde i stedet overveje en evt. minimumsgrænse, da vi gennem flere test kan bevise at plast med kompositter kan er fuldt ud genanvendelig, på linje med andre plasttyper.

På side 39 i Baggrundsmaterialet oplyser i at andre materialer kan forstyrre NIR-teknologien.

Det er dog også nævnt at lave fraktioner af andre materialer, sandsynligvis godt kan sorteres også med NIR-teknologien.

Ud fra de sorterings teknikker der findes på markedet til plast sortering, bør det på ingen måde give gener til sorteringen at anvende små mængder af en nedbrydelig komposit materialer i et plast produkt.

Der henvises i baggrundsdokumentet også til ref. 45 (kilde navn ikke oplyst i materialet – men tilsendt efterfølgende, hvor der henvisning til side 39/40)

Det er Design guide: Genbrug og genanvendelse af plastemballager til de private forbrugere, udarbejdet af Plastindustriens brancheorganisation.

Guiden beskriver genanvendelse af materialer, herunder på side 39/40 anvendelse af f.eks. papir etiketter på plastemballagen der kan give udfordringer ved genanvendelse, især når de dækker en stor overflade på plast emballagen. Hvilket vi kun kan være enige i, men har svært ved at se sammenhængen med at det skal være forbudt at anvende kompositmaterialer, som f.eks. bambus. Som det fremgår af Plastindustriens Design guide, kan der være mange tilsætningsstoffer i plast, og i guiden er der også fokus på dem der ikke er hensigtsmæssige, i forhold til genanvendelse af plasten.

Der oplyses at der er indhentet viden fra en virksomhed der genanvender plast materiale, Det har dog ikke været muligt at få oplyst yderligere omkring hvilken viden de har på området, eller årsagen til holdning til plastkompositter.

Aage Vestergaard Larsen, er den virksomhed i Danmark, der har flest års erfaring i forhold til genanvendelse af plast. De har bekræftet over for Dantoy at de gerne vil modtage og genanvende vores plast der indeholder mindre mængder af komposit materialet.

Vi mener der er en uoverensstemmelse/ inkonsekvens i baggrundsdokumentet, som på den ene side nævner cirkulær økonomi som en vigtig parameter i de nye kriterier og bl.a. derfor ikke tillader ikke-genanvendelige indholdsstoffer (som fx komposit). På den anden side er det besluttet ikke at stille ”Mulighed for separation af legetøjet i de forskellige materialetyper” som krav (s. 16 + afsnit 8) Begrundelsen herfor er, at sikkerheden kan være svær at opnå, hvis kravet medtages, for Dantoy, som er den største producent af svanemærket legetøj, er kravet allerede opnået, så svanekriterierne kommer til at trække i den forkerte retning hvad angår genanvendelighed og cirkulær økonomi, når man forbyder anvendelse af re-cirkulært komposit materialer og kravet om mulighed for adskillelse ikke tages med.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Formålet med kravet er at undgå plastkompositter, som forstyrrer de plastgenvindingsprocesser, der anvendes i Norden og som nedsætter kvaliteten af den recirkulerede plast.

Plastkompositter kan give problemer i forbindelse med NIR-teknologien. Men dette er ikke den primære grund til at forbyde plastkompositter. Selv plastkompositter med lave fraktioner af andre materialer vil have en negativ effekt på den samlede kvalitet af den recirkulerede plast (dialog med to nordiske plastrecirkuleringsanlæg, 2020, samt <https://plast.dk/wp-content/uploads/2019/12/Designguide-Genbrug-og-genanvendelse-af-plastemballager-til-de-private-forbrugere-online-version.pdf>).

Plastkompositter kan recirkuleres til ny plastkomposit, men dette kræver ofte mere lukkede recirkuleringssystemer, men i åbne recirkuleringssystemer, hvor det indsamlede plast- (og plastkomposit-) affald stammer fra flere kilder, vil plastkompositter forstyrre og nedsætte kvaliteten af den recirkulerede plast. Man må forvente, at langt det meste legetøj vil blive indsamlet gennem dagreovering eller genbrugsstationer, hvor der i dag ikke er en specifik fraktion for plastkompositter.

At en stor del af legetøjet vil komme tilbage til det oprindelige produktionssted, som kan recirkulere plastkompositten, er ikke realistisk (i det mindste ikke i nær fremtid). På baggrund af dette forbydes plastkompositter forsat i kriterierne.

Kravet er efterfølgende blevet opdateret med en definition af plastkomposit, som Nordisk Miljømærkning definerer som plast iblandet/tilsat andre stoffer eller materialer, der er uopløselige i plasten og som forstyrrer/"forurener" dagens nordiske plastrecirkuleringssystemer.

Desuden er kravet præciseret vedrørende calciumcarbonat (CaCO₃, kridt) som tillades, da det ikke væsentligt nedsætter kvaliteten af den recirkulerede plast. Men hvis plasten tilsættes calciumcarbonat i mængder, så det ikke flyder i vand, vil denne plastaffald synke i sink - float separationsanlægget, hvor affaldsplast sorteres, og denne plast vil derfor ikke blive recirkuleret. Derfor må calciumcarbonat kun tilsættes i mængder, så densiteten af plasten ikke overstiger 0,995 g/cm³.

Legetøj sammensat af forskellige materialer har fortsat mulighed for recirkulering, da legetøjet kan blive kvast og de forskellige materialer kan sorteres til recirkulering. Derimod er dette ikke muligt for plastkompositter.

Plastindustrien

Der lægges med dette krav op til, at følgende polymertyper ikke må indgå i svanemærket legetøj:

PVC, polykarbonat, bionedbrydelig plast, oxo-nedbrydelig plast og plastkompositter. Vi mener, at det giver god mening at undgå bio- og oxo-nedbrydeligt plast, da disse plasttyper vil forringe genanvendelsen og dermed være en barriere for det cirkulære kredsløb.

Derimod bakker vi ikke op om, at plastkompositter i alle former bør være omfattet. Plast blandes i visse tilfælde med andre materialer, fx træfibre eller bambus, for at give det færdige produkt et særligt kendetegn, der viser forbrugeren, at der er tale om legetøj lavet af bioplast. Således kan det være med til at øge forbrugernes opmærksomhed på det miljømæssigt rette valg.

Kompositplast kan genanvendes på linje med andre plasttyper, så længe koncentrationen af tilsatte fibre holdes under et vist niveau. Flere af vores medlemmer har praktisk erfaring, der underbygger dette punkt – enten ved at genanvende kompositmaterialer i egen produktion eller sende materialet til en genanvendelsesvirksomhed.

Således er vores holdning, at der ved dette krav, i stil med andre krav, bør indføres en øvre grænse for, hvor stor en del kompositmaterialet må udgøre. Denne grænse bør defineres i samarbejde med virksomheder, der har erfaring med at genanvende plast.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Selv plastkompositter med lave fraktioner af andre materialer vil have en negativ effekt på den samlede kvalitet af den recirkulerede plast (dialog med to nordiske plastrecirkuleringsanlæg, 2020, samt <https://plast.dk/wp-content/uploads/2019/12/Designguide-Genbrug-og-genanvendelse-af-plastemballager-til-de-private-forbrugere-online-version.pdf>). Plastkompositter kan recirkuleres til ny plastkomposit, men dette kræver ofte et mere lukket recirkuleringssystem, men i åbne recirkuleringssystemer, hvor det indsamlede plast- (og plastkomposit-) affald stammer fra flere kilder vil plastkompositter, forstyrrer og nedsættes kvaliteten af den recirkulerede plast.

Man må forvente, at langt det meste legetøj vil blive indsamlet gennem dagrenovering eller genbrugsstationer, hvor der i dag ikke er en specifik fraktion for plastkompositter. At en stor del af legetøj vil komme tilbage til det oprindelige produktionssted, som kan recirkulere plastkompositten, er ikke realistisk (i det mindste ikke i den nære fremtid). På baggrund af dette forbydes plastkompositter forsat i kriterierne.

Kravet er efterfølgende blevet opdateret med en definition af plastkomposit, som Nordisk Miljømærkning definitioner som plast iblandet/tilsat andre stoffer eller materialer, der er uopløselige i plasten og som forstyrrer/"forurener" dagens nordiske plastrecirkuleringssystemer.

Miljø- og Fødevarerministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)

O11, Polymertyper og plastkompositter – Forbud:

- Polycarbonat (PC) som plast bør ikke forbydes som materiale, da det er muligt at overholde migrationsgrænsen for bisphenol A i bilag C til legetøjsdirektivet. Kravet bør i stedet være at PC skal overholde migrationsgrænsen for bisphenol A i bilag C til direktivet. Dette krav skal gælde for legetøj til børn i alle aldre.

- Umiddelbart lyder det fint at udvide til andre plastikmaterialer som ligner PVC.

- Miljøstyrelsen kan dog ikke vurdere om det kan være en udfordring med at finde materialer af plast til legetøj, da mange plasttyper er forbudte

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

På baggrund af kommentaren er kravet om forbud imod polykarbonatplast blevet fjernet. I stedet for er der indsat nyt krav om, at migrationsværdien af bisphenol A fra polykarbonatplast højst må være 0,04 mg/l i overensstemmelse med metoderne fastlagt i EN 71-10 og EN 71-11. Hermed er kravet identisk med krav i tillæg C i EU's Legetøjsdirektiv, men kravet gælder for alle typer af legetøj og ikke kun legetøj til børn under 3 år, eller legetøj som er beregnet til at putte i munden, som tillæg C omfatter. Desuden er der indsat krav om, at polymerproducenten skal erklære, at andre bisphenoler end A ikke er anvendt i produktionen af polykarbonat, da andre bisphenoler sandsynligvis kan anvendes¹.

LEGO

Miscellaneous

- In O11 certain types of polymer are banned. We do not see the logic of banning polycarbonate based on the (incorrect) assumption that it cannot comply with the migration limits that are laid down in "Appendix C" of the Toy Safety Directive. All other requirements in App C, are applied as criteria for toys, regardless of the intended age group. If the App C requirement is applied also for PC it will automatically be banned if it does not comply, and therefore there is no need to introduce a separate ban.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Based on the comment, the requirement that ban polycarbonate plastic has been removed. Instead, a new requirement has been introduced where the migration value of bisphenol A from polycarbonate plastic must not exceed 0.04 mg/l in accordance with the methods laid down in EN 71-10 and EN 71-11.

---

¹ <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m176/m176.pdf>

Thus, the requirement is identical to the requirement in Appendix C of the EU Toys Directive, but the requirement applies to all types of toys and not only toys for children under three years of age or toys intended for putting in the mouth, which Appendix C covers.

In addition, there is a requirement that the polymer manufacturer must declare that other bisphenols than A have not been used in the production of polycarbonate, as other bisphenols can probably be used².

O12 3. parts kontrol af test fra EN 71 i EU's Legetøjsdirektiv

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O13 Overfladebehandling – Kemiske produkter, klassificering

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O14 Overfladebehandling – CMR-stoffer

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O15 Overfladebehandling – Forbudte stoffer

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O16 Recirkuleret plast – Anvendelse og kilder

Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)

O16, Recirkuleret plast – Anvendelse og kilder

- Plastemballage godkendt til fødevarekontaktmaterialer kan indeholde ikke-fødevaregodkendt plast, som blot er indkapslet med en funktionel barriere således at migration af evt. skadelige stoffer undgås.

Desuden er fødevarekontaktmaterialer ikke i sig selv vurderet som sikkert til legetøj, da man ikke har vurderet den direkte eksponering som børn har med materialerne, dvs. direkte hudkontakt, oral kontakt og i nogle tilfælde indtag.

Fødevarekontaktmaterialer og ligeledes også kun vurderet sikkert for voksne. Derfor er det ikke nødvendigvis sikkert at tillade fødevarekontaktmaterialer til legetøj.

Det kan endvidere skabe en konkurrenceeffekt mellem eksempelvis PET-flasker- og legetøjsproducenter. Hvem skal have fat i det genanvendte materiale, som er godkendt til kontakt med fødevarer?

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

På baggrund af kommentaren har vi valgt at udtage fødevaregodkendt plast fra kravet. Det vil sige, at der nu er mulighed for at anvende:

- *Recirkuleret plast fra produktioner, hvor hele produktionskæden kendes (fx restplast fra egen produktion eller anden kendt produktion) og hvor det kan garanteres, at platen ikke har tilsat forbudte stoffer i henhold til krav O18 (CRM), O19 (Forbudte stoffer) og O20 (Pigmenter).*
- *Recirkuleret plast fra produktion af svanemærket legetøj.*

Plastindustrien

Plastindustrien bifalder, at recirkuleret plast er medtaget som et selvstændigt punkt. Brug af recirkuleret plast er et væsentligt element, hvis vi skal fremme bæredygtighed og reducere CO₂-udledningen.

---

² <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m176/m176.pdf>

Vi vil desuden anbefale, at muligheden for kemisk genanvendelse, som bliver til ny plast, betones yderligere, da vi forudser en øget mængde af kemisk genanvendt plast de kommende år.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Se venligst høringssvar til BASF nedenfor.

BASF

Godkender forslaget med følgende kommentar

1. BASF is interested in promoting the use of recyclates, certainly those that are manufactured by pyrolysis of plastic waste. Recent industrial activities, e.g. in Denmark, demonstrate that new emerging technologies are ready for use in the markets for recycling (<https://www.basf.com/global/en/media/news-releases/2019/10/p-19-356.html> and <https://www.basf.com/global/en/media/news-releases/2020/09/p-20-287.html>).

Therefore, we would welcome broadening the scope of use of allowed raw materials (pyrolysis oils from plastic wastes); we propose to add to chapter 5.2 to also allow the use of “monomers, oligomers and other starting substances resulting from chemical recycling/feedstock recycling of plastic waste”. Similar wording is currently discussed at EU level in the context of the revision of EU Regulation 282/2008 on recycled plastic materials and articles intended to come into contact with foods and amending Regulation (EC) No 2023/2006.

2. BASF sees technical and organizational difficulties when separate collection of waste originating from toys articles is required in order to obtain good quality raw materials. Instead, plastic waste can be used via chemical recycling to be transformed into high-performing raw materials.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordic Ecolabelling thanks for the comment.

To make specific requirements to chemically recycled plastics Nordic Ecolabelling need more time to look in to the techniques to set the correct requirements regarding risk of contamination, energy use etc. Therefore this will not be included in this version of the criteria.

Nordic Ecolabelling thanks for the consultation comments and subsequent dialogue.

LEGO

Recycled materials

In principle, the criteria ought to be the same regardless of the raw material source. If a toy made of recycled materials complies with all other criteria, it seems unnecessary to introduce a specific criterion that severely limits the possibilities of using mechanically recycled materials.

It appears that toys for children under three can only include recycled plastic if the plastic comes from production of Nordic Swan Ecolabelled toys. Given the extremely limited number of such toys on the market, this criterion is obviously in practice a ban of the use of recycled materials.

For toys intended for older children, also plastic which is approved for contact with food may be used. This opens certain possibilities, but still imposes restrictions that seem unnecessary given that all other criteria still must be complied with.

In both cases, the restrictions eliminate the potential benefits of chemical recycling during which undesirable substances/contamination can be cleaned out.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordic Ecolabelling thanks for the comment.

The possibility to use plastic which is approved for contact with food has been removed, please see more regarding this under answer to comments from Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST) above.

The sources to recycled materials often need to have a good traceability to avoid e.g. old additives which are harmful, and this limits the possibilities.

To make specific requirements to chemically recycled plastics Nordic Ecolabelling need more time to look in to the techniques to set the correct requirements, and therefor this will not be included in this version of the criteria.

Upphandlingsmyndigheten

En ökad efterfrågan på återvunnen plast behövs i samhället för att nå mer cirkulära plastflöden. Upphandlingsmyndigheten håller med om att det är viktigt att plasten i barnartiklar ska vara fria från farliga ämnen. Samtidigt vill Upphandlingsmyndigheten peka på att de källor som godkänns för återvunnen plast för leksaker är väldigt smala och därmed skulle kunna vara svåra att applicera vid offentlig upphandling.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Nordisk Miljømærkning vil gerne gøre opmærksom på, at det ikke er et krav, at der anvendes recirkuleret plast, men hvis recirkuleret plast anvendes, så skal der leves op til dette krav.

O17 CMR-stoffer tilsat polymeren

LEGO

Miscellaneous

- The background documents mention that food contact materials are not exempted from the requirements in O17 to O20 nor in the case of small elements (we have not quite understood the reference to small elements). We would just highlight that during the first 5 years after the implementation of the Toy Safety Directive, Food Contact Materials were indeed exempted from CMR requirements. We are unsure why it has been specifically judged that Food Contact Materials are not considered to be sufficient to produce Ecolabelled toys. On the other hand, the background document specifically points out that cups, plates, cutlery, and similar items, must conform to the rules for materials in contact with food (but this does then obviously not exempt them from O17 to O20).

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordic Ecolabelling thanks for the comment.

Please see section 4.1 Generella kommentarer and answer regarding demonstrating compliance and the concept of “Must not be present”.

The sentence regarding small elements has been deleted, as we can see that this is confusion.

Toys imitation cups, plates, cutlery, and similar items, must conform to the rules for materials in contact with food because the the authorities demands this (in at least Denmark).

O18 Forbudte stoffer tilsat polymeren

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O19 Pigmenter i plast, skum, silikone og gummi

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O20 Restmonomer i polymeren

Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)

O20, Restmonomere i polymeren:

- Miljøstyrelsen har fået udført en undersøgelse af en række problematiske monomerer i legetøj, hvor indhold og migration er undersøgt. Ud fra den rapport kan man sætte nogle mere specifikke krav, da man med de krav der er angivet formentlig vil komme til at forbyde nogle sikre og meget anvendte plastmaterialer.

Link til undersøgelsen:

<https://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/2019/apr/kortlaegning-og-undersoegelse-af-migration-af-monomerer-i-legetoejsmaterialer/>.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Nordisk Miljömärkning är enig om att kravet O20 kan förhindra användningen av hälsosäkra och välanvända material. Kravet har uppdaterats med specifika gränsvärde för monomererna akrylonitril, butadien och styren. Kravet ställs nu på migrering av dessa monomerer från leksak till barn och inte på deras innehåll i en nyproducerad polymerdispersion längre. Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren och för hänvisning till rapporten från Miljøstyrelsen.

LEGO

We note that criteria O20 (residual monomers in the polymer), makes an exemption for recycled materials, which does not appear to be in line with the ambition to set stricter requirements for recycled materials, than for virgin materials.

Residual monomers

Residual monomers appear to be treated as “chemical products” in the sense that they, if present in more than 100 ppm, must not have any of the classifications that a chemical product (basically a chemical mixture) must not have. This effectively bans the use of ABS plastic in Ecolabelled toys since the total residual content of styrene typically is just over 100 ppm. This is despite that e.g. the Danish Environmental Agency has published a report stating e.g. “The risk assessment showed that there is no risk related to playing with the toys containing vinyl chloride, butadiene or styrene.”

We also question the point of both requiring testing to EN 71-9 which e.g. includes a migration limit for styrene, and at the same time set a content limit. This can only lead to unnecessary testing, the results from which will not be used.

We also note that in O21 a total content limit of 1 000 ppm is set for cyclic siloxanes D4, D5 and D6. This appears to be inconsistent since these substances are used as monomers for production of silicone and are classified as PBT and in one case Reprotoxic. Besides, the three substances are also classified as Substances of Very High Concern, whose presence are “banned” in many of the other criteria.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordic Ecolabelling thanks for the comment.

Nordic Ecolabelling agrees that requirement O20 may prevent the use of safe and widely-used materials. Nordic Ecolabelling wishes to implement requirement that are tighter than the ones found in the directive on the safety of toys. The requirement has been updated with specific values for the monomers acrylonitrile, butadiene and styrene. The requirement is now set on the migration of these monomers from toy to child and not on their content in a newly produced polymer dispersion anymore. Nordic Ecolabelling thanks you for this comment and for mentioning the report from Miljøstyrelsen.

O21 D4, D5 og D6 i silikone

LEGO

Residual monomers

Residual monomers appear to be treated as “chemical products” in the sense that they, if present in more than 100 ppm, must not have any of the classifications that a chemical product (basically a chemical mixture) must not have. This effectively bans the use of ABS plastic in Ecolabelled toys since the total residual content of styrene typically is just over 100 ppm. This is despite that e.g. the Danish Environmental Agency has published a [report](#) stating e.g. “The risk assessment showed that there is no risk related to playing with the toys containing vinyl chloride, butadiene or styrene.”

...

We also note that in O21 a total content limit of 1 000 ppm is set for cyclic siloxanes D4, D5 and D6. This appears to be inconsistent since these substances are used as monomers for production of silicone and are classified as PBT and in one case Reprotoxic. Besides, the three substances are also classified as Substances of Very High Concern, whose presence are “banned” in many of the other criteria.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordic Ecolabelling thanks for the comment.

Nordic Ecolabelling agrees that the substances known as D4, D5 and D6 are as problematic as any other CMR-classified monomer. That is why both requirements O20 and O21 have been updated. Requirement O20 takes now into account the report from Miljøstyrelsen. Requirement O21 includes a new limit value set in agreement with what the industry can achieve today. The Nordic Ecolabel thanks for this comment.

O22 Polycykliske aromatiske kulbrinter (PAH'er) i plast, skum, silikone og gummi

Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)

O22, Polycykliske aromatiske kulbrinter (PAH'er) i plast, skum, silikone og gummi:
- Der står, at kravet gælder 24 PAH'er, men der er kun 22 listet i tabellen.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Kravet O22 har opdaterats. Kravet og grænsværden på PAH:er motsvarer nu det som finns i senaste standarden AfPS GS 2019:01 PAK från GS-märket. Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren.

LEGO

Miscellaneous

- PAHs in plastic. We note that the requirements for PAHs even go beyond those laid down by the voluntary German GS-mark for toys (and that the list refers to 24 PAHs although we can only find 22).

Compliance can be shown via a certificate to "Ökotex 100 Class 1 baby". We were under the impression that the Ökotex certification aims at textiles, and not plastic, foam, silicone, and rubber?

Nordisk Miljömærknings kommentar

Nordic Ecolabelling thanks for the comment.

Nordic Ecolabelling agrees that Ökotex certification aims at textiles and that is why requirement O22 has been updated to target more specifically PAHs in plastic, foam, silicone and rubber. The voluntary German GS-mark for toys will be used as a reference. Nordic Ecolabelling thanks you for this comment and for mentioning the GS-mark.

Kemikalieinspektionen

Plast/gummi - Polycykliska aromatiska kolväten (PAH) (krav 022)

Vad gäller det nya testningskravet för 24 stycken PAH noterar Kemikalieinspektionen att myndigheten, liksom många andra aktörer, inte använder den föreslagna metoden utan den testmetod som anges i AfPS GS 2019:01 PAK. Metoden som anges i AfPS GS 2019:01 PAK omfattar 15 stycken PAH men ska gå att använda på fler ämnen. AfPS GS 2019:01 PAK publicerades efter att det tyska federala institutet för riskbedömning (BfR) släppte sin rekommendation om PAH-nivåer. Ur BfR:s synvinkel bör GS-märket, som är ett tyskt frivilligt certifieringsmärke, som regleras i Product Safety Act (ProdSG), baseras på lägsta möjliga PAH-nivåer för att minska konsumenternas exponering för PAH.

Kemikalieinspektionen noterar att BIER har satt en gräns på 0,2 mg/kg i leksaker om de ska få GS-märkas. Kemikalieinspektionen anser att Svanen bör kunna ha samma strikta gränsvärde.

Nordisk Miljömærknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar for kommentaren.

Nordisk Miljömärkning är enig om att ett striktare gränsvärde än det som finns i annex XVII av REACH ska sättas för vissa PAH:er därför har kravet O22 uppdaterats. Nu motsvarar kravet och gränsvärden på PAH:er det som finns i senaste standarden AfPS GS 2019:01 PAK från GS-märket. Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren och för hänvisning till standarden.

O23 Skum (fx EVA, polyurethan (PUR) og ekspanderet polystyren) - Emissioner

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O24 Skum (fx EVA, polyurethan (PUR) og ekspanderet polystyren) – Emissioner af formamid

LEGO

Miscellaneous

- O24 addresses Formamide in foam. In the background document it is made clear that the cut-off value at 200 pm is not applied for the Ecolabelling criteria (no justification is given other than that the requirements go further than the Toy Safety Directive).

We have difficulties understanding why a riskbased cut-off value is not respected (in principle it has been shown that the product cannot fail the emission test if the 200 ppm value is met). Instead, it is required that the 28-day emission test be applied in all cases.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordic Ecolabelling thanks for the comment.

Formamide in foam have been found in too high levels in several cases and it is therefore seen as a specific problem for toys made of foam. Nordic Ecolabelling therefore want to be sure that the toys live up to the requirement level by demanding a test as described in the criteria.

O25 Skum af EVA, polyurethan (PUR) eller polystyren – Blæsemidler og isocyanatforbindelser

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O26 Elastomerer (fx gummi, silikone og thermoplastic elastomer (TPE)) – Nitrosaminer og nitroserbare stoffer

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O27 Elastomerer (fx gummi, silikone og thermoplastic elastomer (TPE)) – 1,3-butadien

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O28 Råvarer til biobaserede polymerer

Dansk erhverv og LEG

O82 Råvarer til biobaserede polymerer

Svanens krav tillader ikke palmeolie, sojaolie og sojamel som råvarer til biobaserede polymerer, men tillader, at kulstoffet/polymeren laves af brasiliansk høstede sukkerrør, hvis de er omfattet af en nærmere bestemt certificeringsordning for dyrkning af sukkerrør.

Svanen begrundet dette med, at det er vigtigt, at dyrkning af biobaserede råvarer sker på en bæredygtig måde, og at palmeolie og soyaplantager er hovedårsager til afskovning af regnskov. På denne baggrund forbydes palmeolie, sojaolie og sojamel, som råvarer til biobaserede polymerer.

Der findes muligvis objektive grunde til denne forskelligartede behandling af råvarer. Men vi kan ikke se, at der nærmere er redegjort for denne beslutning i baggrundsdokumentet.

Vi har den bemærkning, at vi ikke ser grund til at behandle råvarer forskelligt, hvis det er muligt at tilvejebringe den pågældende råvare på en bæredygtig måde. Det afgørende må i stedet være, om der findes certificeringsordninger, der er med til at sikre, at den pågældende råvare tilvejebringes på en måde, der er med til at sikre ansvarligt skovbrug.

Vi opfordrer på den baggrund til, at man i Miljømærkning Danmark vedligeholder et register over relevante anerkendte certificeringsordninger, og hvis der ikke er ressourcer hertil, så alternativt fastsætter nogle objektive kriterier for, hvornår en certificeringsordning er "god nok" til at indgå som dokumentation for, at en virksomhed eller et produkt lever op til svanens kriterier.

Under alle omstændigheder er det vores opfattelse, at der er brug for en uddybning af dette afsnit i baggrundsdokumentet.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Nordisk Miljømærkning har udviklet kriterier til bedømmelse af råvarestandarder som skal sikre, at standarderne lever op til en række minimumskrav indenfor eksempelvis lovgivning, internationale aftaler/konventioner samt skal indeholde absolutte krav til bæredygtig produktion og beskyttelse af vigtige biologiske områder. Nordisk Miljømærkning har eksempelvis gennemgået råvarestandarderne for palmeolie (RSPO), soja (RTRS) og sukkerrør (Bonsucro). Konklusionen for alle tre standarder er, at disse på nuværende tidspunkt ikke lever op til Nordisk Miljømærknings krav til råvaremærkestandarder. Dette kan ændre sig, når de enkelte standarder revideres og skærper deres krav. Nordisk Miljømærkning bedømmer ligeledes udbredelsen af certificerede råvarer/alternative bæredygtige råvarer indenfor de enkelte produktområder, og derfor kan Nordisk Miljømærkning alligevel vælge at stille krav til en råvarestandard, som ikke opfylder vores krav. Dette er også årsagen til, at Nordisk Miljømærkning ikke har officielle lister over godkendte råvarestandarder, da det kan variere fra produktgruppe til produktgruppe. For produktgruppen legetøj er der netop valgt at acceptere certificeringen Bonsucro for sukkerrør, selv om denne certificeringsordning p.t. ikke til fulde lever op til Nordisk Miljømærknings kriterier for råvarestandarder. Sukkerrør er per i dag ikke knyttet lige så stærkt til afskovning af regnskov som palme- og sojaolie, men der kan fortsat være udfordringer med produktionen. Det vurderes, at Bonsucro certificeringen er det bedste værktøj på markedet i dag for en bæredygtig sukkerrørsproduktion, og derfor accepteres denne certificeringsordning.

Efter høringen er kravet og baggrundsteksten blevet justeret og der er bl.a. indsat bilag, som beskriver Nordisk Miljømærknings minimumskrav til råvarestandarder.

Dantoy

Indledningsvis vil vi gerne anerkende de krav der er listet på side 56 i

Baggrundsdokument, hvor der stilles krav til der er Biobaseret materialer, for at sikre at de er dyrket under miljørigtigforhold.

dantoy har ved start af indkøb selv opsat nogle kriterier samt undersøgt markeder omkring dyrkning under kontrollerede forhold, for at sikre at det var miljø venlige råvarer.

Samtidig har dantoy stillet krav om et højt BIO indhold, samt at det er en "sekundær" råvare, så det ikke tager mad fra en befolkning. Hvilket på flere måder passer med de nye krav.

Vi vil dog stille spørgsmålstejn ved om det skal være et krav at der medfølger certifikat til hver sending man modtager, fra den samme leverandør.

Vi har erfaret fra vores leverandør at det vil kræve en længere forvarsling samt er en ekstra omkostning, at få Bonsucro certifikat med på hver sending vi modtager. Det vil i nogle situationer kunne forhindre at vi kan bestille ekstra leverancer, når vi får brug for dette.

Vi vil derfor foreslå at man overvejer om det ikke vil være muligt at ændre kravet til at være min. en gang årligt at man får et certifikat sammen med en leverance, i stedet for med hver sending når det kommer fra samme leverandør.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Kravet er opdateret efter høring, hvor bl.a. krav til og dokumentation for certificering af sukkerrør er præciseret.

Dokumentation for certificeret sukkerrør er nu: Angiv hvilket certificeringssystem sukkerrør er certificeret efter. Kopi af gyldigt CoC-certifikat eller certifikatnummer for den aktuelle sporbarhedsstandard. Dokumentation som faktura eller følgeseddel fra producent af biobaseret polymer som viser, at der er indkøbt certificerede råvarer til produktionen af polymeren.

Plastindustrien

Plastindustrien bifalder, at der lægges vægt på hvilken råvare der bruges til den givne biobaserede plast. Brugen af biobaseret plast skal ske på bæredygtig vis og uden negativ effekt på eksempelvis dyrkning af fødevarer. Flere af vores medlemmer har da også allerede defineret en række kriterier herfor, således at råvarerne til den biobaserede plast kommer fra bæredygtige kilder.

Det bør dog overvejes, hvor ofte disse krav skal dokumenteres i form af erklæringer fra leverandørerne. Vi henstiller derfor til, at legetøjsproducenten kan indgå en aftale om årlig certificering/dokumentation fra leverandøren, fremfor ved hver leverance, såfremt denne kommer fra samme leverandør.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Kravet er opdateret efter høring, hvor bl.a. krav til og dokumentation for certificering af sukkerrør er præciseret.

Dokumentation for certificeret sukkerrør er nu: Angiv hvilket certificeringssystem sukkerrør er certificeret efter. Kopi af gyldigt CoC-certifikat eller certifikatnummer for den aktuelle sporbarhedsstandard. Dokumentation som faktura eller følgeseddel fra producent af biobaseret polymer som viser, at der er indkøbt certificerede råvarer til produktionen af polymeren.

Naturvårdsverkets

I förhållandetill kraven O28 och O43 så undrar NV om det skulle kunna vara motiverat att även efterfråga ekologiskt. Vidare så ser NV inget krav kopplat till regenererad cellulosa. Kan det vara relevant att ha krav i förhållande till det fibervalet?

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Fokus for kravet er, at råvarer til biobaseret plast enten er restprodukter eller de stammer fra bæredygtig produktion og ikke fra vigtige biologiske områder. Man kunne også have krav om økologiske råvarer, men dette vil (i det mindste på nuværende tidspunkt) markant begrænse mulighederne for at finde biobaseret plast som lever op til dette, og hermed vil muligheden for at anvende biobaseret plast være meget lille.

Regenereret cellulose er især relevant for viskosetekstil, se venligst under krav O43.

4.3.4 Krav kapitel 6 Tekstil, skind og læder

Forbrugerrådet Tænk

Vedr. 6 Tekstil, skind og læder, samt 7 Fyldmaterialer

Her bør nedenstående krav og tilføjes (som i fx krav 018) + den nyligt lancerede liste over hormonforstyrrende stoffer (også de mistænkte) fra miljøstyrelsen og fire andre lande ligeledes er forbudt at anvende. <https://edlists.org/>:

”Følgende stoffer må ikke indgå i tilsætninger:

- Stoffer på EU's kandidatliste i henhold til REACH, 1907/2006/EC artikel 59, stk. 10 Kemikalieagenturets (ECHA) hjemmeside.
- Stoffer som af EU er vurderet til at være PBT-stoffer (persistente, bioakkumulerbare og toksiske) eller vPvB-stoffer (meget persistente og meget bioakkumulerbare) i henhold til kriterierne i bilag XIII i REACH.
- Stoffer der anses for at være potentielt hormonforstyrrende i kategori 1 eller 2 på EU's prioritetsliste over stoffer, som skal undersøges nærmere for hormonforstyrrende effekter. Listen kan findes her: http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/pdf/final_report_2007.pdf Derudover må følgende stoffer og stofgrupper ikke indgå¹. Der kan forekomme overlap mellem stofferne på nedenstående punktliste og de stoffer eller grupper af stoffer, hvis egenskaber er listet ovenfor:
- Halogenerede organiske forbindelser² (fx PVC, organiske klorparaffiner, fluorforbindelser, halogenerede flammehæmmer, klorfenoler m.fl.).
  - Følgende undtages:
    - Bronopol op til 0,05 vægt-%
    - Blandingen (3:1) af CMIT/MIT (5 chloro-2-methyl-4-isothiazolin-3-one; 2-methyl-4-isothiazolin-3-one) op til 0,0015 vægt-%
    - IPBC (Iodopropynyl butylcarbamate) op til 0,20 vægt-%
    - Pigment, som opfylder EU's krav til farvestoffer i plastmaterialer i kontakt med fødevarer under Resolution AP (89) punkt 2.5.
- Isothiazolinoner i mere end 0,05 vægt-%
- Bisfenol A, S og F
- Alkylphenoler, alkylphenoletoxylater eller andre alkylphenolderivater³
- Butylhydroxytoluen (BHT) og Butylhydroxyanisole (BHA)
- Ftalater
- Pigmenter og tilsætningsstoffer baseret på bly, tin, kadmium, krom VI, kviksølv, antimon og arsen og deres forbindelser

1 Se definition af indgående stoffer i afsnit 1.

2 Vær opmærksom på national lovgivning om PFOA, hvis produktet skal sælges/markedsføres i Norge. I Norge er PFOA reguleret i «Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)», § 2-32.

3 Alkylphenolderivater defineres som stoffer, der afspalter fra alkylphenoler ved nedbrydning.

4 Med ftalater menes estere af 1,2-benzendicarboxylic acid (ortho-phthalic acid).”

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

I kriterierne er der krav til samtlige de kemikalier, som anvendes efter fiberproduktion, fx kemikalier anvendt til vask, blegning, farvning, trykning og efterbehandling, som fx belægning, laminering eller limning. Til disse kemikalier er der krav til, hvorledes de ikke må være klassificeret, fx må de ikke være CMR-klassificeret. Men der er ikke krav til indgående stoffer i disse kemiske produkter. I stedet for er der krav om, at alle tekstildele skal være Oeko-Tex standard 100 klasse I baby-certifikat. Oeko-Tex standard 100 klasse I baby-certifikat skal årligt fornys og tests af sundhedsskadelige stoffer udføres på det færdige tekstil, se desuden svar under krav O46.

Legetøj har typisk en lang produktionskæde, ikke mindst legetøj med tekstil. Hvis man for tekstiler skulle have krav på indgående stofniveau, skulle man tilbage til samtlige kemiproducenter for alle kemikalier anvendt i alle processer efter fiberproduktion. Dette ville være meget tungt og krævende for ansøger at skulle dokumentere. Derfor er der valgt et kravniveau vedrørende klassificering af de kemiske stoffer samt Oeko-Tex standard 100 klasse I baby-certificering.

O29 3. parts kontrol af test fra EN 71 i EU's Legetøjsdirektiv

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O30 Miljømærket tekstil, skind og læder

Konsumentverket

Fråga kring punkterna 030 och 036:

O30 Ecolabelled textiles, hide/skins, and leather If a textile element is certified with one of the ecolabels below, it is exempted from the stated requirements: EU Ecolabelled textile elements are exempted from the requirements in section 6.2. • GOTS certified textile elements are exempted from requirement O33 and the requirements in section 6.2.

Vi noterar att textil som är märkt med Bra Miljöval inte undantas på samma sätt som GOTS och EU-Ecolabel. Har ni gjort bedömningen att kriterierna för Bra Miljöval på textil inte uppfyller Svanens krav inom nämna punkter? Eller finns det praktiska skäl? (Inom regeringsuppdraget Textilsmart lyfter myndigheterna Konsumentverket, Naturvårdsverket och Kemi fram Svanen, EU Ecolabel, Bra Miljöval och GOTS som de märkningar konsumenter kan leta efter, och gjort bedömningen att de är likvärdiga.) Om även Svanen anser att märkningarna är likvärdiga tycker vi att det viktigt att värna principen för ömsesidigt erkännande och därför inte utesluta Bra Miljöval bland de uppräknade märkningarna i punkterna 030 och 036.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren.

Kravet er nu justeret således, at Bra Miljöval er inkluderet og accepteres på lige fod med EU-Blomsten og GOTS.

Naturvårdsverkets

Kravet O30 avser Miljömärkta textilier, skinn och läder. NV undrar hur det kommer sig att det inte finns med något alternativ som handlar om Bra Miljöval.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren.

Se vänligst ovanstående kommentar til Konsumentverket.

O31 Oeko-Tex certifieret tekstil, skind og læder

Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)

O31, Oeko-tex certifieret tekstil, skind og læder.

- Det ser ud til at en Oekotex-certificering er et krav, hvilket kan synes voldsomt med krav om dobbeltcertificering, hvis der alene er tale om kemikaliekrav, som også stilles i Svanen og/eller Blomsten, jf. krav O30.

- Oplagt at Oeko-tex certifieret tekstil mm. i sig selv opfylder dokumentationen.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren.

Kravet er justeret efter høring, således at svanemærkede eller EU-blomstmærkede tekstiler ikke behøver at være Oeko-Tex certificeret. Dog hvis disse tekstiler indeholder recirkuleret fibre, skal de være Oeko-Tex certificeret.

O32 Skind og læder - Oprindelse

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O33 Tekstil - Formaldehyd

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O34 Skind og læder - Formaldehyd

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O35 Skind og læder – Krom, kadmium og bly

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O36 Genanvendt tekstil, skind og læder - Kilder

Konsumentverket

O36 Recycled textiles, hide/skins, and leather – Sources

Recycled textiles must originally have been ecolabelled with the Nordic Swan Ecolabel, the EU Ecolabel or GOTS, or have Oeko-Tex 100 Class I Baby certification.

Vi noterar att textil som är märkt med Bra Miljöval inte undantas på samma sätt som GOTS och EU-Ecolabel. Har ni gjort bedömningen att kriterierna för Bra Miljöval på textil inte uppfyller Svanens krav inom nämna punkter? Eller finns det praktiska skäl? (Inom regeringsuppdraget Textilsmart lyfter myndigheterna Konsumentverket, Naturvårdsverket och Kemi fram Svanen, EU Ecolabel, Bra Miljöval och GOTS som de märkningar konsumenter kan leta efter, och gjort bedömningen att de är likvärdiga.) Om även Svanen anser att märkningarna är likvärdiga tycker vi att det viktigt att värna principen för ömsesidigt erkännande och därför inte utesluta Bra Miljöval bland de uppräknade märkningarna i punkterna 030 och 036.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren.

The requirement have changed name to “Re-used textiles, hide/skins, and leather – Sources”.

Bra Miljöval have been include in line with the other certifications.

O37 Halogenerede flammehæmmere

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O38 Kemikalieoversigt

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O39 Klassificering af kemiske produkter

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O40 Blegemidler

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O41 Bomuldsfibre

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O42 Syntetiske fibre – Fossil oprindelse

Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)

O42, Syntetiske fibre – Fossil oprindelse:

- I kravet står der: "Standarden [GRS] begrænser brug af uønskede kemikalier til oparbejdning af nye produkter, men standarden omfatter dog ikke de kemikalier, der kan være til stede via de recirkulerede materialer, og giver dermed ingen garanti for, hvad der kan være til stede i det færdige GRS-produkt". Umiddelbart er det MST's vurdering, at det kan være problematisk.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Alle tekstildele skal være Oeko-Tex standard 100 klasse I baby-certifikat. Oeko-Tex standard 100 klasse I baby-certifikat skal årligt fornys og tests af sundhedsskadelige stoffer udføres på det færdige tekstil, se desuden svar under krav O46.

Naturvårdsverket

Kravet O42 som avser recirkulerad fiber verkar inte höra samman med nått krav på test av oönskade kemikalier i den recirkulerade råvaran. Borde ett sådant krav tas med i kravbatteriet?

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Alt tekstil (undtagen tekstildele som barnet ikke kommer i kontakt med ved normal eller forventet brug af legetøjet, og som desuden udgøre under 5 vægt-% af legetøjet) skal være Oeko-Tex Standard 100 klasse I baby certificering hvilket sikrer, at tekstilet overholder basiskemikaliekrav vedrørende indhold af sundhedsskadelige stoffer.

O43 Syntetiske fibre – Biobaseret oprindelse

Naturvårdsverket

I förhållande till kraven O28 och O43 så undrar NV om det skulle kunna vara motiverat att även efterfråga ekologiskt. Vidare så ser NV inget krav kopplat till regenererad cellulosa. Kan det vara relevant att ha krav i förhållande till det fibervalet?

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Vedrørende biobaseret plast og økologiske råvarer, se venligst under krav O28. Regenereret cellulose er især relevant for viskose tekstil, men det er vurderet, at viskose ikke er specielt relevant for legetøj, da der oftest anvendes bomuld eller polyester. Derfor er viskose ikke muligt at bruge i svanemærket legetøj og der er derfor heller ikke krav til viskose.

O44 Uld og andre keratinfibre

Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)

O44, Uld og andre keratinfibre:

- Der er umiddelbart ikke angivet krav til recirkuleret uld. Er der ikke nogen krav til dette? MST har begrænset viden herom og om det kan indeholde problematiske kemikalier.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Alle tekstildele skal være Oeko-Tex standard 100 klasse I baby-certifikat. Oeko-Tex standard 100 klasse I baby-certifikat skal årligt fornys og tests af sundhedsskadelige stoffer udføres på det færdige tekstil, se desuden svar under krav O46.

O45 Uld – Forbud mod mulesing

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O46 Recirkulerede fibre – Test for skadelige stoffer

Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)

O46, Recirkulerede fibre – Test for skadelige stoffer:

- MST anerkender, at variationen af indhold i recirkuleret materiale varierer fra batch til batch og at det er vanskeligt at fastsætte en passende stikprøvefrekvens, som udelukker tilstedeværelse af de i kravet angivet kemikalier. Det er dog MST's vurdering, at én årlig kontrol er langt fra tilstrækkeligt til at sandsynliggøre sikker anvendelse af recirkulerede fibre i legetøj og at frekvensen bør øges.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Efter høring er dette krav blevet slettet, da kravet dokumenteres ved Oeko-Tex standard 100 klasse I baby-certifikat, hvilket alle tekstildele skal have. Oeko-Tex standard 100 klasse I baby-certifikat skal årligt fornys og tests af sundhedsskadelige stoffer udføres på det færdige tekstil. I kravet for årlig kontrol og evaluering af leverandører skal licenshaver desuden årligt sikre, at certifikater er opdaterede og forsat er gyldige. For genbrugt tekstil er der herudover krav til, hvorfra tekstilet må stamme. Det er hermed vurderet, at der er en høj sikkerhed for, at tekstil i legetøjet ikke indeholder sundhedsskadelige stoffer.

4.3.5 Krav kapitel 7 Fyldmaterialer

O47 Fjer og dun – Ethiske krav

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O48 Fjer og dun – Mikrobiel renhed

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O49 Andre fornybare råvarer – Mikrobiel renhed

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O50 Kemiske tilsætninger og behandlinger

Forbrugerrådet Tænk

Vedr. 6 Tekstil, skind og læder, samt 7 Fyldmaterialer

Her bør nedenstående krav ...

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Se venligst svar overfor under afsnit 4.3.4 Krav kapitel 6.

4.3.6 Krav kapitel 8 Metal

O51 Kobber, tin, bly og kadmium

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O52 3. parts kontrol af test fra EN 71 i EU's Legetøjsdirektiv

Lekolar

- 1) Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?
Ja, med kommentar. Hänvisar till bifogat dokument gällande hur man utför tester enligt EN 71-3 som vi starkt uppmanar att ni använder.
- 2) När du får ett 71-test får du testrapporterna med resultat?
Ja.
- 3) Får du alltid alla material/leksaksdelartestade? Eller hur man bedömer att nya tester är nödvändiga (vilka förändringar krävs vanligtvis för att ny testning ska behövas)?
Olika delar testas på olika sätt beroende på vad det är för material. Hänvisar till bifogat dokument gällande EN 71-3 test. Gällande nytt test är det oftast om ett nytt material som används som kräver test, i något enstaka fall om standarden uppdaterats med lägre haltgränser. Dock är det väldigt ofta vi får testprotokoll där man inte detekterat tex bly etc. Då är inte ett nytt test nödvändigt, även om haltgränsen sänkts. Vill även tillägga att det är ytterst sällsynt att vi stöter på tester mot EN 71-3 som fallerat.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar for kommentaren.

O53 Overfladebehandling – Kemiske produkter, klassificering

Lekolar

Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?

Ja.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar for kommentaren.

Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)

O53, Overfladebehandling – Kemiske produkter, Klassificering:

- MST mangler en begrundelse for at klassifikationerne H412 og H413 er medtaget i kravet.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar for kommentaren.

Se venligst svar under krav O6 ovenfor.

O54 Overfladebehandling – Indgående stoffer, klassificering

Lekolar

Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?

Ja.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

O55 Overfladebehandling – Forbudte stoffer

Lekolar

Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?

Ja. Dock innehåller ofta epoxy lakker en liten mängd Bisfenol som tidigare har väldigt svært att ersätta.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Der er ikke lavet undtagelse for epoxy lakker, da det er vurderet, at hvis epoxy lakker uden bisfenol ikke er muligt, så kan man sandsynligvis anvende andre overfladebehandlinger.

O56 Metalbelægning

Legolar

Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?

Enligt vår erfarenhet begränsar man urvalet produkter påtagligt om det endast är zink som får användas som ytbehandling på metaller. Zink är normalt sett inte lika tåligt.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Nordisk Miljømærkning har ikke ændret kravet efter høringen, da der ikke er kommet yderligere information vedrørende eventuelle andre metalbelægnings.

O57 Metalbelægning – Anlæg som udfører overfladebehandling med zink

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O58 Andel genvundet metal

Lekolar

Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?

Vi har inte lyckats få några kommentarer på ovan från leverantörer.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

4.3.7 Krav kapitel 9 Papir, pap og karton

O59 3. parts kontrol af test fra EN 71 i EU's Legetøjsdirektiv

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O60 Trykning og overfladebehandling – Kemiske produkter, klassificering

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O61 Trykning og overfladebehandling – Indgående stoffer, klassificering

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O62 Trykning og overfladebehandling – Øvrige ekskluderede stoffer

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O63 Fiberråmaterialer – Træarter som ikke må anvendes

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O64 Fiberråvarer – Sporbarhed og certificering

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

4.3.8 Krav kapitel 10 Massivt træ og bambus

Naturvårdsverkets

I förhållande till träkraven så undrar även NV om det inte vore berättigat med ett transportorienterat krav.

Nordisk Miljömærknings kommentar

Nordisk Miljömærkning takker for kommentaren.

Nordisk Miljömærkning udfører en såkaldt RPS-analyse (Relevans, Potentiale og Styrbarhed) for hver produktgruppe, hvor der udvikles kriterier. Denne analyse anvendes for at klarlægge, hvor man kan sætte relevante krav, har potentiale og er styrbare, se venligst under afsnittet for RPS i baggrundsdokumentet til kriterierne. Transport kan være vigtigt for visse produktgrupper, men for træ i legetøj vægter disse dog ikke højt. Derfor er krav til transport ikke medtaget i disse kriterier.

O65 3. parts kontrol af test fra EN 71 i EU's Legetøjsdirektiv

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O66 Træarter som ikke må anvendes

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O67 Kemikalier i genbrugte dele

Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)

O67, MST i genbrugte dele:

- Miljøstyrelsen finder det er fornuftigt, at der stilles krav, som også tager hensyn til forsigtighed og hensyn hos særligt udsatte, børn, når det er uvist om materialerne indeholde uønskede stoffer.

Nordisk Miljömærknings kommentar

Nordisk Miljömærkning takker for kommentaren.

O68 Overfladebehandling – Kemiske produkter, klassificering

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O69 Overfladebehandling – Indgående stoffer, klassificering

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O70 Overfladebehandling – Forbudte stoffer

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O71 Sporbarhed og certificering

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

4.3.9 Krav kapitel 11 Træbaserede plader

O72 3. parts kontrol af test fra EN 71 i EU's Legetøjsdirektiv

Lekolar

- 1) Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?
Är det verkligen nödvändigt att testa obehandlade träskivor? Det är oftast i pigment man finner tungmetaller, i viss mån även lackerade ytor. Även om det idag är ganska sällsynt.
- 2) När du får ett 71-test får du testrapporterna med resultat?
Ja.
- 3) Får du alltid alla material/leksaksdelartestade? Eller hur man bedömer att nya tester är nödvändiga
Se avsnitt metall. Oftast vid större förändringar, tex förändring av material. Kan även vara vid ny utgåva av standarden. Ofta ser vi N.D i testrapporten vilket innebär att man inte detekterat tungmetallen.

Nordisk Miljömærknings kommentar

Nordisk Miljömærkning takker for kommentaren.

Træbaserede træplader kan indeholde lime og andre kemikalier, derfor er kravet vurderet som relevant. Desuden gælder kravet kun for de typer af legetøj, som ovenstående standarden EN 71-3 omfatter.

O73 Overfladebehandling

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O74 Træarter som ikke må anvendes

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O75 Kemiske produkter, Klassificering

Lekolar

Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?

Ja.

Nordisk Miljömærknings kommentar

Nordisk Miljömærkning takker for kommentaren.

O76 Indgående stoffer, Klassificering

Lekolar

Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?

Ja.

Nordisk Miljömærknings kommentar

Nordisk Miljömærkning takker for kommentaren.

O77 Forbudte stoffer

Lekolar

Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?

Varför krav på Bisfenol i träbaserade skivor? Bisfenol finner man oftast i polycarbonat etc. Likaså ftalater verkar orimligt/onödigt att ställa på en träfiberskiva. Det är enligt vår erfarenhet i princip endast kopplat till PVC plast.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren.

Bisphenol A och ftalater kan också användas som mjukgörare i vissa lim. Nordisk Miljömärkning anser att förbudslistan är lika relevant för träbaserade skivor än för andra materialtyper.

O78 Formaldehyd

Lekolar

- 1) Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?
Det verkar som ni hänvisar delvis till CARB P2, EN 717 krav gällande plywood och spånskiva?
- 2) Utför du redan några av ovanstående tester innan dina träplattor?
Vi använder ofta plywood och spånskiva som uppfyller CARB P2, dvs ca 65% av emissionshalten enligt E1 krav som är 0,124 mg/m³.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren.

Kravet er blevet opdateret således, at træbaserede plader, som indeholder formaldehydbaseret lim, skal opfylde et af nedenstående krav:

- Emissionen af formaldehyd må i gennemsnit ikke være mere end 0,062 mg/m³ luft ifølge testmetoden EN 717-1.
- Emissionen af formaldehyd må i gennemsnit ikke være mere end 0,124 mg/m³ luft ifølge testmetoden EN 16516.

O79 Sporbarhed og certificering af træråvare i plader

Lekolar

Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?

Ja.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren.

4.3.10 Krav kapitel 12 Reservedele

O80 Reservedele

Dantoy

Idéen om at tilbyde reservedele, så man undgår bortkastning af et produkt der kan repareres virker rigtig god. Især hvis det udelukkende er producenten der står for disse reservedele samt det er enkelt dele der ikke kræver montage, virker det som en rigtig god ide for miljøet.

Vi er dog lidt kritiske omkring den tidshorisont for reservedele der er fastsat, samt også omkring udfordringer og sikkerhed, hvor det er påkrævet en montage af reservedelen.

Ud fra baggrundsdokument side 110, stilles der krav for:

Legetøj til Institutioner, som består af individuelle legedele, f.eks. Brikker til brætspil og puslespil samt komponenter eller lign., der er nødvendige for funktionen/legeidéen.

Legetøj beregnet til at bære et barns vægt og som har bevægelige dele – gælder både til institutioner og private forbrugere.

Iflg. Baggrundsdokument side 110, ** købsdatoen tolkes den som værende 2 år efter produktionsdatoen, dvs. når der fx tilbydes reservedele min. 4 år efter købsdato, så skal reservedele være tilgængelige i min. 6 år efter sidste produktionsdato.

Der henvises til Blauer Engel krav, der udelukkende er enkeltdele og ikke udskiftningsdele, hvilket kan syntes mere relevant, ud fra at vi har talt med en række institutioner, der melder tilbage at de ikke er i stand til (eller ikke må for fagforeningen) udskifte dele på legetøj, så de er umiddelbart ikke interesseret i at kunne få reservedele til dette.

dantoy har set på nogle af de reservedele vi skal kunne tilbyde, og på flere vil det kræve at der medfølger et værktøj og en vejledning for at man kan udskifte bevægelige del, så prisen vil af den årsag blive relativ høj, samtidig med at der kan være udfordringer med sikkerheden efter montagen.

Der vil altid være en naturlig slidtage på hele produktet, efter mange dejlige timers leg, i sær på institutioner. Der bør vurderes på miljø fordelene, også i perspektiv til den mængde reservedele man skal have på lager, for senere at kasserer samtidig men at der også vurderes på sikkerheden ved evt. udskiftning af dele.

dantoy kan godt forstå at man ønsker en mulighed for reservedele i stedet for at smide væk. dantoy vil dog anbefale at man undersøger om institutioner har interesse i reservedele, samt også hvilke type af reservedele der kunne have deres interesse og sikkerhed. Samtidig med en vurderer på om max 3 år efter sidste produktionsdato ikke vil være mere realistisk, set i forhold til det lager der skal være til rådighed, og evt. senere kassation af disse dele.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Krav til reservedele er blevet præciseret, og det er desuden i nogle tilfælde blevet muligt i stedet at tilbyde reparation.

Ændringerne for reservedele omfatter, at:

- *Reservedele som minimum skal omfatte de dele af legetøjet, som erfaringsmæssigt eller forventeligt oftest skal udskiftes eller erstattes.*
- *Reservedele ikke behøver være identiske med originaldelen, men skal kunne erstatte originaldelen og give samme funktion.*
- *For legetøj beregnet til at bære et barns vægt, og som har bevægelige dele, gælder, at hvis udskiftning af reservedele kræver specielt værktøj eller kan udgøre en sikkerhedsrisiko, så skal producenten i stedet for tilbyde reparation af legetøjet.*

Lekolar

- 1) Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?
Ja, med kommentar.
- 2) Är avgränsningen av leksaker som omfattas av kravet lämpligt? Bör vissa typer av leksaker läggas till?

Det finns vissa produkter där det kan vara svårt att byta ut/erbjuda reservdelar. Ett exempel är tex pussel. Anledningen är att många pussel är handsågade och det är inte säkert att ersättningsbiten då passar. I de fall de händer får man nog acceptera att hela pusslet byts ut.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren.

Nordisk Miljömärkning har præsiseret, hvornår der skal tilbydes reservedele, men anerkender, at der kan være tilfælde, hvor det kun er muligt at udskifte hele legetøjet.

Plastindustrien

Plastindustrien bakker overordnet op om holdningen, at genbrug og reparation er at foretrække fremfor at smide ud. Dog bør det overvejes, hvordan regler om reservedele formuleres, da det alt andet lige vil resultere dyrere produkter, hvis et stort antal reservedele skal være tilgængelige i op til seks år efter produktionsdato.

Meget legetøj er relativt billigt i anskaffelse, og særligt institutioner, som der henvises til i kravene, er ofte mindre tilbøjelige til at reparere fremfor at udskifte. Dertil vil et stort lager af ubenyttede reservedele resultere i en øget plastproduktion, der medvirker til øget spild, såfremt delene ikke anvendes.

Det bør derfor overvejes, om reservedelene kan specificeres yderligere samt om tidsperioden fra produktionsdato kan forkortes.

Nordisk Miljömærknings kommentar

Nordisk Miljömærkning tackar för kommentaren.

Krav til reservedele er blevet præciseret og det er desuden i nogle tilfælde blevet muligt i stedet for at tilbyde reparation.

Ændringerne for reservedele omfatter, at:

- Reservedele som minimum skal omfatte de dele af legetøjet, som erfaringsmæssigt eller forventeligt oftest skal udskiftes eller erstattes.*
- Reservedele ikke behøver være identiske med originaldelen, men skal kunne erstatte originaldelen og give samme funktion.*
- For legetøj beregnet til at bære et barns vægt og som har bevægelige dele gælder, at hvis udskiftning af reservedel kræver specielt værktøj eller kan udgøre en sikkerhedsrisiko, så skal producenten i stedet for tilbyde reparation af legetøjet.*

Konsumentverket

O80 reservdelar: Vi ser positivt på kravet att erbjuda reservdelar för vissa typer av produkter för att främja reparerbarhet och vi ser fram emot att följa utvecklingen.

Nordisk Miljömærknings kommentar

Nordisk Miljömærkning tackar för kommentaren.

4.3.11 Krav kapitel 13 Emballage, lagring og transport

081 Emballage – Volumen i forhold til legetøj

Dantoy

Dantoy er kritisk overfor at man vælger at se på et volumen forhold på en salgsemballage, hvor et % krav er taget fra et enkelt EU land, uden at man ser på de samlede miljøforhold for varen.

Det kan give god mening at man ser på emballage i forhold til miljøet, og her kan vi anbefale at man har fokus på ikke at blande materialer af hensyn til genbrug.

På dantoy ser vi på et design der kan anvendes til mange vare f.eks. vores åbne box serier:

Hvor vi har lavet et design der passe i en koldi (fylder kassen helt ud) samt også er tilpasset pallens længde og bredde fuldt ud, også med fokus på palle's højde, hvilket har stor betydning for miljøet i forhold til læsning til transport og levering. Hvis man ser på de enkelte vare der er pakket i disse æsker, vil de give meget forskelligt volumen / vare % indhold.

Det vil kræve rigtig mange registreringer af volumen på de enkelte dele i et sæt, som f.eks. på kaffe sættet, (teske, kop, underkop, kaffe kande, sukkerskål..) og derefter beregning af "luft" der må fra trækkes emballagens volumen, før man beregner en vare/volumen % forhold.

Når der er fuld synlighed f.eks. i en åben karton (som vist ovenfor), vil en kunde vide hvad de får, kartonen kan nemt recirkuleres så vil en salgsvare være miljø venlig og bør kunne godkendes.

Hvis det er en helt lukket karton, hvor man ikke kan se varen, kan der overvejes tiltag på forholdet, hvor det ikke vil være muligt at fratrækkes luft rundt om varen.

dantoy er af den opfattelse at det ikke giver mening med det foreslåede % beregning, i forhold til det store arbejde der vil være med måling, registreringer og beregning både på varer, emballager og på luft.

dantoy mener at der bør vurderes på den enkelte vare og emballager, også i forhold til genbrugs.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Kravet er blevet ændret, for at simplificere det. Kravet er nu, at fra hver af de yderste kanter i hver af de tre dimensioner af legetøjet til yderkanten af emballagen, må der maks. være 2 cm. For legetøj, som består af flere separate dele, der ligger løst i emballagen, skal dette beregnes, når alle dele er pakket sammen/samlet.

Desuden gælder for legetøj, som består af flere separate dele fastgjort i emballagen, at der maks. må være 2 cm. mellem hver legetøjsdel.

Dog tillades tilpasninger, hvis de er nødvendige, fx for legetøj som kræver ekstra beskyttelse mod skader eller volumenoptimering af kolli vedrørende transportpalles dimissioner. Hvis undtagelse er nødvendig, skal det beskrives hvorfor. Hvis undtagelse er pga. volumenoptimering af kolli, skal der indsendes beregning som viser, at der opnås en kolli-optimering.

Lekolar

Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?

Vi ställer oss frågan till hur ni definierar kravet? Som exempel kan vi ta vårt parkeringshus som vi avser svanen märka. Det har en stor bottenplatta som är mycket större än själva huset/delarna ovanpå plattan. Själva konstruktionen är dessutom "tom" inuti vilket innebär att det blir mycket luft om det är själva volymen på detaljerna som ska utgöra grunden för beräkningen. Med en sådan produkt kan det då bli svårt att uppfylla kravet på 65% fyllnadsgrad. Hade den varit solid hade den antagligen uppfyllt kravet men då blir följden att onödigt material används, vilket inte känns hållbart. Vi har även fler produkter tex hinkar som är fyllda med skrymmande smådetaljer där det blir svårt att nå kravet på att produkten skall utgöra 65% av den totala volymen.

Nordisk Miljömærknings kommentar

Nordisk Miljömærkning takker for kommentaren.

Kravet er blevet ændret for at simplificere det. Kravet er nu, at fra hver af de yderste kanter i hver af de tre dimissioner af legetøjet til yderkanten af emballagen, må der maks. være 2 cm. For legetøj, som består af flere separate dele, der ligger løst i emballagen, skal dette beregnes, når alle dele er pakket sammen/samlet.

Desuden gælder for legetøj, som består af flere separate dele fastgjort i emballagen, at der maks. må være 2 cm. mellem hver legetøjsdel.

Dog tillades tilpasninger, hvis de er nødvendige, fx for legetøj som kræver ekstra beskyttelse mod skader eller volumenoptimering af kolli vedr. transportpalles dimissioner. Hvis undtagelse er nødvendig, skal det beskrives hvorfor. Hvis undtagelse er pga. volumenoptimering af kolli, skal der indsendes beregning som viser, at der opnås en kolli-optimering.

LEGO

Miscellaneous

- Filling degree of packaging. Since this is based on the long-existing Korean requirement we think it is important that the calculation rules are the same, in order to not cause confusion. We note some differences between the draft criteria and the Korean method:

- The draft criteria seem to be specific to board games, dolls, and packaging with open sides. The Korean rules are more comprehensive with consideration of packaging methods and caters to a wider range of products.
- The draft criteria assume that both packaging thickness and product protection/buffering are negligible. The Korea rule, on the other hand, will also take into account the packaging thickness (deducted from packaging space volume using a 10 mm rule) and product protective layer (added to product volume using a 5 mm rule)
- The draft criteria seem to only use square cube or rectangular box for the calculation of product volume; rectangular parallelepiped is only used for packaging with open sides. The Korean rule will use both cube and rectangular parallelepiped to calculate product volume for all packaging types.

- For the calculation of the toy dolls volume, the draft criteria calculate the volume based on the individual head, legs, arms, torso etc. The Korean rule will calculate the dolls as a whole, without applying external force to the doll volume.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Kravet er blevet ændret for at simplificere det. Kravet er nu, at fra hver af de yderste kanter i hver af de tre dimissioner af legetøjet til yderkanten af emballagen, må der maks. være 2 cm. For legetøj, som består af flere separate dele, der ligger løst i emballagen, skal dette beregnes, når alle dele er pakket sammen/samlet.

Desuden gælder for legetøj, som består af flere separate dele fastgjort i emballagen, at der maks. må være 2 cm. mellem hver legetøjsdel.

Dog tillades tilpasninger, hvis de er nødvendige, fx for legetøj som kræver ekstra beskyttelse mod skader eller volumenoptimering af kolli vedr. transportpalles dimissioner. Hvis undtagelse er nødvendig, skal det beskrives hvorfor. Hvis undtagelse er pga. volumenoptimering af kolli, skal der indsendes beregning som viser, at der opnås en kolli-optimering.

Miljø- og Fødevareministeriet (MFVM) og Miljøstyrelsen (MST)

O81, Emballage – Volumen i forhold til legetøj:

- Formuleringen af kriteriet er lidt utydelig (men indholdet spiller godt ind til den cirkulære agenda).

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Kravet er blevet ændret for at simplificere det. Kravet er nu, at fra hver af de yderste kanter i hver af de tre dimissioner af legetøjet til yderkanten af emballagen, må der maks. være 2 cm. For legetøj, som består af flere separate dele, der ligger løst i emballagen, skal dette beregnes, når alle dele er pakket sammen/samlet.

Desuden gælder for legetøj, som består af flere separate dele fastgjort i emballagen, at der maks. må være 2 cm. mellem hver legetøjsdel.

Dog tillades tilpasninger, hvis de er nødvendige, fx for legetøj som kræver ekstra beskyttelse mod skader eller volumenoptimering af kolli vedr. transportpalles dimissioner. Hvis undtagelse er nødvendig, skal det beskrives hvorfor. Hvis undtagelse er pga. volumenoptimering af kolli, skal der indsendes beregning som viser, at der opnås en kolli-optimering.

Upphandling myndigheten

Kravet som minskar volymen av förpackningen i förhållande till en leksak är positivt. Om kravet skulle användas vid upphandling, så skulle det bli komplext att göra beräkningar av volymen av leksaken i förhållande till förpackningen utan något hjälpverktyg såsom exempelvis ett excelark. Upphandlingsmyndigheten föreslår att ett hjälpverktyg för beräkning tas fram för att underlätta och förenkla för den som ansöker om licens men även för att säkra att alla räknar på samma sätt.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Kravet er blevet ændret for at simplificere det.

Kravet er nu, at fra hver af de yderste kanter i hver af de tre dimissioner af legetøjet til yderkanten af emballagen, må der maks. være 2 cm. For legetøj, som består af flere separate dele, der ligger løst i emballagen, skal dette beregnes, når alle dele er pakket sammen/samlet.

Desuden gælder for legetøj, som består af flere separate dele fastgjort i emballagen, at der maks. må være 2 cm. mellem hver legetøjsdel.

Dog tillades tilpasninger, hvis de er nødvendige, fx for legetøj som kræver ekstra beskyttelse mod skader eller volumenoptimering af kolli vedr. transportpalles dimissioner. Hvis undtagelse er nødvendig, skal det beskrives hvorfor. Hvis undtagelse er pga. volumenoptimering af kolli, skal der indsendes beregning som viser, at der opnås en kolli-optimering.

O82 Emballage – Forbud mod visse plasttyper

Lekolar

Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?

Varför får man inte använda nedbrytbar plast? Borde vara positivt?

Nordisk Miljömærknings kommentar

Nordisk Miljömærkning takker for kommentaren.

Oxo-nedbrydelig og bionedbrydelig plast må ikke anvendes, da de forstyrrer de øvrige plaststrømme til genanvendt plast i Norden og hermed nedsætter effektiviteten i plastrecirkuleringsprocessen.

O83 Emballage – Genanvendelighed og recirkuleret materiale

Dantoy

dantoy er af den opfattelse at der bør være en bagatelgrænse for indfarvning af emballage.

dantoy anvender en ”net lukker”, som vi indfarver så det passer til vores legetøj der er i et net. Den vejer ca. 5 gram, så det er meget små mængder af Master Batch der anvendes hertil.

Nordisk Miljömærknings kommentar

Nordisk Miljömærkning takker for kommentaren.

Der er lavet flere ændringer i kravet. Bl.a. er der indsat en undtagelse for smådele, som tilsammen udgør maks. 5 g.

Lekolar

” Återcirkulerad material:

- Alla hårda/styva plastförpackningar skall innehålla minst 50 vikt%postförbrukning/återcirkulerat material**.”

Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?

Syftet är bra men vi tror att det blir väldigt tufft att uppfylla.

Nordisk Miljömærknings kommentar

Nordisk Miljömærkning takker for kommentaren.

Nordisk Miljömærkning vil gerne pointere, at der kan anvendes virgint plast, men i dette tilfælde må plasten ikke farves. Hvis plasten farves, skal den består af mindst 50 vægt % recirkuleret plast.

Plastindustrien

Plastindustrien bifalder, at der er kommet nye krav til emballage i svanemærket legetøj.

Plastindustrien har blandt andet taget initiativ til Forum for cirkulær plastemballage, der blandt mange initiativer har resulteret i en designguide for genbrug og genanvendelse af plastemballage til de private forbrugere. Dette arbejde er tilvejebragt i samarbejde med en bred række af aktører fra hele værdikæden og dermed med accept fra store dele af branchen. Endvidere henvises der til designguiden i den emballageguide, som sammenslutningen af dagligvareleverandører har lavet, hvorved anvendelsen er udbredt til størsteparten af detailhandlen. Derfor henstiller vi til, at der henvises direkte til designguiden i de endelige kriterier for svanemærkning af legetøj, når det omhandler emballage.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Emballageguiden er blevet anvendt som inspiration til flere af emballagekravene og der henvises også til denne i baggrundsdokumentet til kriterierne.

Upphandlingsmyndigheten

I kravet står det att det måste vara möjligt att återvinna det huvudsakliga materialet i förpackningen i befintliga system i Norden. Det framgår dock varken av kravet eller bakgrundsdokumentet vad som krävs för att förpackningen ska vara återvinningsbar. Det framgår heller inte vilken dokumentation som krävs för att visa hur förpackningen uppfyller kravet om att vara återvinningsbar i Norden. Upphandlingsmyndigheten föreslår att detta förtydligas.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Kravteksten er nu ændret til at kun materialerne pap, papir, plast og metal må anvendes i emballagen.

Desuden er der i baggrundsdokumentet præciseret, at kun materialerne pap, papir, plast og metal anvendes som emballage, da disse indsamles og genanvendes i de eksisterende affaldssystemer i Norden i dag (pr. 2021).

O84   Emballage – Design for genanvendelse

Plastindustrien

Plastindustrien bifalder, at der er kommet nye krav til emballage i svanemærket legetøj.

Plastindustrien har blandt andet taget initiativ til Forum for cirkulær plastemballage, der blandt mange initiativer har resulteret i en designguide for genbrug og genanvendelse af plastemballage til de private forbrugere. Dette arbejde er tilvejebragt i samarbejde med en bred række af aktører fra hele værdikæden og dermed med accept fra store dele af branchen. Endvidere henvises der til designguiden i den emballageguide, som sammenslutningen af dagligvareleverandører har lavet, hvorved anvendelsen er udbredt til størsteparten af detailhandlen. Derfor henstiller vi til, at der henvises direkte til designguiden i de endelige kriterier for svanemærkning af legetøj, når det omhandler emballage.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Emballageguiden er blevet anvendt som inspiration til flere af emballagekravene og der henvises også til denne i baggrundsdokumentet til kriterierne.

O85 Information om udsortering

Dansk erhverv og LEG

Kravet gælder, hvis emballagen består af flere materialetyper.

Svanen stiller krav om, at det skal fremgå på emballagen, at materialetyper skal adskilles og hvorledes disse skal udsorteres for genanvendelse. Informationen kan angives med tekst eller symbol. Svanen bør være meget mere præcise her og angive hvilken information med henvisning til de lovpligtige piktogramkrav, der kommer til kommunerne næste år. Ifølge regeringens nye af-faldsaftale målrettet klima skal kommunerne sikre udsortering i 10 fraktioner og anvise med KL piktogram system. Det er disse piktogrammer, som handlen vil bruge på emballager til at informere forbrugere. Fastlægger Svanen ikke dette i sine krav, vil Svanen bidrage til forvirring og mindsket effekt for det landsdækkende piktogramsystem.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Kravet er blevet præciseret ved, at emballagen skal mærkes med piktogrammer i henhold til europæiske standarder (fx DIN 6120, afsnit 2), anbefalinger fra nationale genanvendelsessystemer (som fx Grønt Punkt eller FTi ABs anbefalinger) eller tilsvarende.

Dantoy

I dag er der i visse tilfælde krav om teksten "Bør kildesorteres", antager at denne udgår i de nye kriterier.

I nævner brug af symboler, antager at det er de trekantede genbrugs symboler der er

tale om som f.eks.

Har man overvejet om der vil være en bagatel grænse, f.eks. hvis man anvender en lille plastik strips til at fastgøre et swingtag eller lignende, og der ikke er andet emballage af plastik, skal denne så oplyses til udsortering?

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Kravet er blevet præciseret ved, at emballagen skal mærkes med piktogrammer i henhold til europæiske standarder (fx DIN 6120, afsnit 2), anbefalinger fra nationale genanvendelsessystemer (som fx Grønt Punkt eller FTi ABs anbefalinger) eller tilsvarende.

Desuden er det tilføjet, at smådele, som fx plastikstrips, lukkeklips og snore, er undtaget kravet.

O86 Transport og lagring – Klorfenoler, DMF, PCB og organiske tinforbindinger

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

4.3.12 Krav kapitel 14 Sociale og etiske krav

O87 Grundlæggende principper og arbejdsrettigheder

Etisk handel Norge

Det er veldig fint med justerte kriterier. Jeg har spesielt sett på de sosiale og etiske kravene som jeg mener ikke er helt hensiktsmessige. Tredjepartsrevisjoner som det refereres til har vist seg at ikke fungerer for å sikre arbeidsforhold, det gir da ikke mening å ha dette som krav.

F.eks. Rana Plaza, minst 1131 liv i 2013 var BSCI godkjent. [Link](#). Både sa8000 og ICTI har også fått en del kritikk. Mer overordnet kritikk kan du lese f.eks [her](#).

Dette kan være gode verktøy, men det trenger absolutt ikke være det, og kan til og med virke mot sin hensikt.

Vi foreslår heller at dere legger dere på linje FNs veiledende prinsipper for menneskerettigheter og næringsliv (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper som omfatter **aktsomhetsvurderinger** ([LINK](#)). Dette vil også være mer i tråd med den norske loven som er på høring «[Åpenhetsloven](#)». Den gjenspeiler utvikling i EU og verden, flere land får på plass slik lovgivning.

Dette er metoden vi jobber med våre medlemmer (bedrifter, offentlige sektor og organisasjoner). Vedlagt er et eksempel på hvordan et slikt krav kan se ut. Vedlagte er et kontraktskrav utarbeidet av Etisk handel Norge og Difi, som brukes av offentlige aktører. Det mer eller mindre kopieres, eller i det minste brukes til inspirasjon for kriterier som går på det sosiale og etiske. Dette gjelder for så vidt alle bransjer, ikke bare lektøy.

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Kravet er nu udvidet med krav om, at licenshaver skal have en code of conduct med sine produktionssteder, samt policy og rutiner for at sikre overholdelse af krav i linje med FN's vejledende principper for virksomhed og menneskerettigheder med ansvarlig virksomhedsadfærd som metode.

4.3.13 Krav kapitel 15 Kvalitets- og myndighedskrav

O88 Årlig kontrol og evaluering af leverandører

Lekolar

Anser ni att påståendet är lämpligt och relevant?

Kan inte hitta mallen för leverantörsgodkännande? Innebär det även att alla underleverantörer årligen skall signera leverantörsgodkännande eller räcker det att slutleverantören gör det?

Nordisk Miljømærknings kommentar

Nordisk Miljømærkning takker for kommentaren.

Der findes ikke et skema for leverandørgodkendelse. Licensansøger skal selv fastlægge og anvende retningslinjer for årlig kontrol og evaluering af eksterne leverandører, således at disse passer til det specifikke legetøj, produktionskæder og leverandører.

Eksterne leverandører i dette krav omfatter følgende:

- a) leverandører, som samler legetøjet til det færdige legetøj.
- b) leverandører, som laver halvfabrikata. Halvfabrikata er her defineret som tekstilmetereware eller samling af dele til det færdige legetøj.

- c) leverandører, som udfører overfladebehandlinger (uanset på hvilke materialetyper).

Licenshaver skal årligt til Nordisk Miljømærkning indsende dokumentation for årlig udført kontrol og evaluering af leverandører, fx i form af årlig opdaterede leverandørkontrollister med relevant information om ansvarspersoner og kravområder kontrolleret. Dokumentation for hvert år i licensens gyldighed skal opbevares af licenshaver.

O89 Ansvarlig og organisation

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O90 Dokumentation

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O91 Legetøjets kvalitet

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O92 Planlagte ændringer

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O93 Uforudsete afvigelser

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O94 Sporbarhed

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.

O95 Love og forordninger

I høringen kom der ingen kommentarer til dette krav.